Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ишонч

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

● 23 февраль 1996 йил, жума ● № 16 (262)

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

ҲАМДЎСТЛИК МАМЛАКАТЛАРИДАН

Россия Ташқи Ишлар вазири Евгений Примаков агар Чеченистонда сепаретизим ҳаракати бўлмаганда, у ердаги можорони ҳал этиш осонроқ кўчарди деди. Алматида бўлиб ўтган матбуот конференциясида «Интерфакс» мухбири саволига жавоб бераркан Ташқи Ишлар маҳкамаси раҳбари чеченлар муаммоси мураккаб масала эканлигини таъкидлади. Унинг фикрича, агар Чеченистонда сепаретизм ва мамлакатлардан ажралиб чиқиб кетиш талаби бўлмаганда, можарони осонликча ҳал этиш мумкин эди, дея таъкидлади. Россия Чеченистонга мамлакат таркибида алоҳида давлат тузилмаси статусини беришга тайёр, деди у яна Е. Примаков вазиятни юмшатишнинг йўлларидан бирини кўрсатиб, қуролли бандаларни қуролсизлантириш ва федерал қўшинларни Чеченистондан олиб чиқиб кетишни террористик гуруҳлар ҳаракатни бостириш билан бир вақтда амалга оширишни таъминловчи тинч музокаралар олиб бориш зарурлигини таъкидлади.

* * *

Ўтган куни меҳнаткашларни турмуш даражасини пасайиб кетишига қарши бутун Украина бўйича норозилик акцияси сифатида Севастополда 200га яқин саноат корхоналари, қишлоқ хўжалик коорпорациялари ва ташкилотлари бир соатга ўз ишларини тўхтатдилар. Украина интерфакс агентлиги мухбирининг хабар беришича, иш ташлашда 200 мингдан ортиқ киши қатнашди. Акция иштирокчиларининг тезликда иш ҳақи бўйича қарзларини тўлаш, корхоналарни ишларни барқарорлигини таъминлаш чораларини кўриш, аҳолининг тўла бандлигини таъминлаш, шунингдек, МДҲ мамлакатлари билан иқтисодий ҳамкорлик иттифоқини тузиш ва бошқа талабларни олға суришган.

* * *

Бойқўнғир космодромида ўтган куни «Союз» космик кемаси икки космонавт билан фазога учирилди.

Халқаро Валюта фондининг бош директори Мишель Комдесью Россияга катта миқдордаги кредитларни бериш бўйича музокаралар ўтказиш учун Москвага келди.

Украина Президенти Леонид Кучманинг Америка Қўшма Штатларига расмий амалий ташрифи давом этмоқда.

Тожикистонда ўзаро мунозараларни тинч йўл билан ҳал этиш бўйича музокараларда муҳолифат делегацияси раҳбари Тўлаганзода ушбу музокараларни давом эттиришга тайёр эканлигини билдирди. Бунда кўп нарса ҳукумат позициясига боғлиқдир, деди у.

Россия Президенти Борис Елцин ва АҚШ Президенти Билл Клинтон қирқ дақиқалик суҳбат давомида халқаро вазиятни барқарорлаштириш мақсадида тинч, тенг ҳуқуқли ҳамкорликни ривожлантириш йўлини давом эттириш зарруратини таъкидладилар. Давлат бошлиқлари икки томонлама муносабатларни, жаҳон муаммоларини, шу жумладан, Боснияда аҳвол ҳамда Европада ҳавфсизлик масалаларини муҳокама қилганлар.

ХОРИЖДА

Сўнгги бир неча кун мобайнида Ирландия Республикаси томонидан Лондонда амалга оширилган икки қўпорувчилик портлашишдан сўнг яна ҳам ташвишлироқ хабар пайдо бўлди: энди протестант террорчилар Белфастда католик оила яшайдиган уйга бомба ташлаган. Бу Ирландия тупроғида жамоалар ўртасида эришилган сулҳ яна бузилганидан дарак берувчи белгидир.

1,5 йил муқаддам Ирландия Республикачилар армияси томонидан террористик актларнинг тўхталиши ва тинч сулҳ тузиш ҳақидаги хабар бутун дунёда катта аҳамиятга молик тарихий воқеа сифатида кутиб олинганди. Бу воқеа нафақат инглизларни, балки ирландлар, иперциалистик ўтмишнинг авлоддан-авлодга мерос бўлиб келаётган оғриқли ҳасталигидан қутилишга умид боғлаган барча халқларни қувонтирганди. Шунинг учун ҳам орадан 17 ой ўтгандан сўнг Лондон ва Бельфастда яна қон тўкилишидан жаҳон жамоатчилиги ташвишга тушмоқда. Янги портлашлар эски касалликнинг давоси енгил бўлмай, катта чидам, сабот ва вақт талаб қилишини яна бир бор кўрсатди.

Тошкент вилоятининг Қибрай туманида жойлашган «Роҳат» ҳиссадорлик жамияти кейишни йилларда иш фаолиятини тубдан ўзгартирди, маҳсулот сифати ошди, унинг турлари кўпайди. Ишга масъулият билан ёндошишгина муваффақиятлар омили бўлди.

Яхна ичимликлар қуйиш цехи асосий цехлардан саналади. Бу ерда 60 нафардан ошиқ ишчилар ишлашади. 10 хилга яқин яхна ичимликлар шишаларга қуйилади.

СУРАТЛАРДА: «Роҳат» ҳиссадорлик жамиятига шу ердан кирилади; яхна ичимликлар қуйиш цехи бошлиғи Абдусолиҳ Асилов ва цех ишчиси Зина Ташиковалар тайёр маҳсулотни кўздан кечиришмоқда.

Суратчи А. МАМАДАМИНОВ.

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

Республика агросаноат биржасида бўлиб ўтган савдода мол хомашёларнинг тури 713 хилдан ошиб кетди. Умумий қиймати эса 1 миллиард 325 миллион 561 минг сўмни ташкил этди. Савдода тузилган шартномалар қиймати 228 минг сўмдан ошди. Қишлоқ хўжалиги бўлимида анъанавий маҳсулотлардан тамат пастаси, вино, калава иплар, пилла ва бошқа турли маҳсулотлар ишбилармон ва сармоядорларга таклиф этилди. Бу галги савдода ҳатто «Ўзбум» фабрикасининг вакиллари фаол иштирок этишди. Шу ҳафта мобайнида металл прокатлари бўйича талаб ва таклифлар бир маромда сақланиб турди. Катта диаметрли қувурларнинг нархлари бироз камайгани сезилди. Уларнинг бир тоннаси 30 минг сўм эмас, 27-28 минг сўм бўлаяпти. Биржа савдосида бозор иқтисодининг ҳамма қонун-қоидалари амал қилаётганлиги яққол кўриниб турибди.

* * *

Республика Валюта биржасида бўлиб ўтган савдо ҳажми 31,32 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 37 сўм даражасида қайд этилди. Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш фаолиятларида сотиш ва харид қилиш қийматини мустақил ҳолда ўзлари белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.

ИҚТИСОДИЁТ ХАБАРЛАРИ

ТАБИИЙ ГАЗ - ҲАР БИР ХОНАДОНДА

Республикамиз Президентининг Ўзбекистонни тўла газлаштириш юзасидан қўйган вазифаси Наманган вилоятида изчиллик билан амалга оширилмоқда. 30,5 чақиримлик «Наманган-Кўкимбой-Исковут» газ тармоғи қурилиши фикримиз далилидир. Мазкур тармоқнинг ишга туширилиши натижасида Косонсой ва Янгиқўрғон туманларидаги ўнлаб оилалар «зангори олов»дан баҳраманд бўлишади.

Бу савоб ишни «Узбекгазнефть» концернининг Фарғонадаги 3-механизациялашган кўчма жамланмаси олиб бормоқда. Владимир Семниченко, Рустам Ҳамзаев, Шукур Раҳмонов каби монтажчи ва пайвандчилар ўз ишларига сидқидилдан ёндашиб ҳамкасбларига ўрнак бўлаяптилар.

«Ишонч» мухбири.

САВОБ ИШ

Самарқанд шаҳрининг Сартепа мавзесида яшовчи нафақахўр, иккинчи гуруҳ ногирони Гусейн Сеиджелилов пойабзал ямаладиган устахона очди. Чунки бу ишга уқуви зўр. Умр йўлдоши Земфира опанинг ҳимматини айтмайсизми! Эр-хотин ташландиқ дўкончани сотиб олиб, таъмирлашди, газ ва сув ўтказишди. Шинамгина тамаддихона ташкил этишди. Ҳозир бу жой хўрандалар билан гавжум. Земфира опа пиширган мазали гўммалар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

А.МЎРТАЗОЕВ,
«Ишонч» мухбири.

АМИР ТЕМУР ОРОМГОҲИДА ЯНГИ РЕСТОРАН

«Темур дарвозаси» худудидаги «Амир Темур» номли оромгоҳ»да «Сангзор» ресторани қуриб битказилди. Уни «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг Жиззах вилоят бўлими бунёд этди.

Жаҳон андозаларига хос ва мос ресторан катта ўзбек тракти ёқасида, яъни қадимги «Ипак йўли»да жойлашганлиги билан эътиборлидир.

Ресторанда хўрандалар учун барча шароит муҳайё. Узоқ-яқиндан келаётган йўловчилар бу ерда бемалол овқатланиб, хордиқ чиқаришлари мумкин.

А.ЭРГАШЕВ.
«Ишонч» мухбири.

КУН ТАРТИБИДА «ИНДЕКСАЦИЯ»

Ўзбекистон Республикаси вазирлар Маҳкамасининг қарорида Президентимизнинг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармонини ҳаётга татбиқ қилиш тартиби, муддатлари ва аниқ чора-тадбрирлари белгаиланган. Унда мазкур ишни ташкил этишнинг асосий саволларига жавоблар берилган ҳамда омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш ва уларни тўплаш механизми очиб берилган.

Шу муносабат билан мухбиримиз Республика Давлат суғурта бош бошқармасининг муовини Баҳодир Ўринов билан мулоқотда бўлди. Суҳбат чоғида Баҳодир ака қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Президентимизнинг 1995 йил 20 декабрда эълон қилинган: «Аҳолининг омонатларидаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармонини халқимиз жуда катта хурсандчилик билан кутиб олди. Чунки у фармон фуқароларимиз дил тубида турган саволларга аниқлик киритди. Айниқса, пул инфляцияси туфайли омонатларимиз йўқ бўлиб кетармикин, деган ишончсизликларга чек қўйди, деб ҳисоблайман. Нега десангиз, халқимизнинг омонатлардаги ва суғурта бўйича пул маблағларига товон тўланармикин ёки индексация қилинармикин, деган саволларига аниқ ва равшан жавоб бўлди. Асосан жамғарма суғуртасининг учта тури бўйича 1992 йил 1 январгача бўлган ҳолатдаги пул маблағлари индексация қилинади:

1. Ҳаётнинг аралаш суғуртаси — бу фуқароларимизни балоғат ёшига етгандан то 70 ёшга тўлгунича қилинадиган шартнома туридир. Бу суғурта асосан 3-5-10-15-20 йилга тузилади.

2. Болаларни суғурта қилиш. Бунда фарзандларини туғилган кунидан бошлаб то балоғат ёшига тўлгунча бўлган даврни ўз ичига олади. Бу турдаги суғурта ҳам 3-5-10-15 йиллик бўлади.

3. Тўй ва никоҳ кунига атаб тузиладиган шартномалар. Фарзанд туғилиб вояга етади ва уйланади ёки турмушга чиқади. Ана шу кунгача тузилган шартномага биноан ҳар ойда суғуртамиқдорининг бадалларини тўлаб боради ва тўй арафасида суғурта пулларини олади. Шу давр ичида суғурта қилинган шахс бирор бахтсизликка учраса ёки тан жароҳати олса, суғурта миқдори ёрдам сифатида берилади. Шуни қўшимча қилишим керакки, муддат тугагач суғурта суммасини яна тўлиқ ҳолда олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Кўриб турибсизки, суғуртанинг ана шу учта тури бўйича узоқ йилларга мўлжаллаб шартномалар тузилади. Қолган турлари эса бир йиллик муддатни ўз ичига олади. Индексация қилишнинг моҳияти шундаки, 1992 йилдан бошлаб инфляция ошиши, мустақил давлатлар ўзларининг миллий валюталарини жорий этиши, нарх-навонинг тезлик билан ошиб, банклардаги маблағларни қадрсизланиб кетганлиги ҳисобга олинди. Шунинг учун 1992 йил 1 январгача бўлган ҳолатдаги пуллар қатъий пул деб ҳисобланди ва ўша пуллар индексация қилинади. Улар ўзимизнинг миллий валютамиз бўйича ҳисоб-китоб қилинади. Индексация даражаси 4000 қилиб белгиланди.

Индексация қилиш бешта босқичдан иборат: Биринчи босқичда фуқароларнинг 1992 йил 1 январгача тўлаган бадалларини ҳисоблаб чиқилди. Қўшимча тарзда айтиш керакни, агар 1996 йил 1 январгача уч ва ундан ортиқ ой бадалларини тўламаган фуқаролар суғурта идоралари билан тузган шартномалари қонунга биноан ўз кучини йўқотади. Индексация қилинмайди. Фақат тўлаган бадалларини қайтариб олишлари мумкин. Масалан бир фуқаро 1990 йилдан 1995 йилгача 5 йилга суғурта шартномаси тузди дейлик. У одам ўз бадалларини уч йилгача тўлаб келди. 1993 йилга келиб инфляция кучайиб кетиши оқибатида бадалларни тўламай қўйди. Орадан 1-1,5 йил ўтиб кетди. Амалда суғурта шартномаси бузилди. 1993 йилгача ўша фуқаро 200 сўм тўлаган бўлса, ҳозирги кунда ўша бадаллари ҳисобига суғурта идораларидан 20 тийин қайтариб олиши мумкин. 1992 йил 1 январгача тўлаган бадаллари ҳам индексация қилинмайди.

Биринчи босқич ҳисоб-китобларига кўра, республикамизда ярим миллион аҳолининг суғурта бўйича маблағлари индексация қилинади. Рўйхатига олиш жараёнлари 1 январдан 15 февралгача давом этди.

Ўзбекистондаги 224 та шаҳар ва район суғурта идора хизматчилари рўйхатларни тайёрлаб район индексация комиссиясига ҳисобот бердилар. Улар эса ҳужжатларни тасдиқлаб, республика индексация комиссиясига етказиб бердилар. Энди иккинчи босқич бошланди. Бу босқичда 15 февралдан 31 мартгача яъни 45 кун муддат давомида фуқаролар суғурта қилинган гувоҳномалари ва паспортлари билан биргаликда суғурта идораларига мурожаат қилишлари керак. У ердан хабарнома ёки билдиришнома олишлари керак. Билдиришномада фуқаронинг яшаш жойи, исми, фамилияси, суғурта тури, бадалларини неча сўми индексация қилинади ва у неча сўмни ташкил қилиши ҳисоблаб кўрсатилган бўлади. Шу билдиришнома ака-укалари ёки қариндош-уруғларига берилмайди. Фуқаронинг шахсан ўзи паспортини кўрсатиб олиши керак. Улар албатта Ўзбекистон Республикаси фуқаролари бўлиши шарт. Республика фуқароси бўлмай, доимий яшайдиган чет элдиклар суғурта шартномаси бўлса, билдиришнома оладилар. Улар албатта паспорт ўрнига ўтадиган ҳужжатларини кўрсатишлари мажбурийдир.

Учинчи босқич 1 апрелдан 10 апрелгача давом этади. 10 кун ичида суғурта идора хизматчилари билдиришнома олган фуқаролар рўйхатини тузадилар. Идора бош ҳисобчиси ҳамда бошлиғи имзо чекиб рўйхатларни давлат район индексация комиссиясига ўтказадилар. Бу комиссиялар жойлардаги ҳокимиятлардир. Вилоятлар бўйича жамланган ва комиссия тасдиқлаган ҳужжатлар сўнгра республика индексация комиссиясига топширилади. Республика индексация комиссияси тасдиғидан ўтган рўйхатлар Ўзбекистон халқ банки ва уларнинг жойлардаги бўлимларига берилади.

Тўртинчи босқич 10 апрелдан 1 июлгача бўлган даврдир. Шу даврда аҳоли яшаш жойларидаги халқ банки бўлимларига мурожаат қиладилар. Улар ўзлари билан бирга давлат суғурта идораси берган билдиришнома ва паспортларини бориб кўрсатишлари керак. Бўлимларда аҳолига омонат дафтарчаси ёзиб берилади ва унда «Индексация» деган ёзуви бўлади. Дафтарларда индексация суммасининг миқдори кўрсатилган бўлади. 1996 йил иккинчи ярми 1 июлдан бошлаб индексация суммасини тўлаш бошланади. Бу эса оҳирги бешинчи босқич бошланганлигини кўрсатади. Индексация суммасини олиш фоизлари ва муддатлари Вазирлар Маҳкамаси қарорида аниқ қилиб кўрсатиб берилган. Индексация суммасини тўланмаган қолдиғи халқ банкида сақланади ва инфляция билан боғлиқ вужудга келаётган шароитини ҳисобига олиб, омонатлар бўйича фоизлар тўлайди. Бу маблағларнинг йиллик ўсиши камида 25 фоизни ташкил қилади. Ёки ушбу пулларни омонатда қолдиришга аҳд қилган фуқаро 2005 йилга бориб ўз маблағларини 2,6 марта кўпайтириб олишлари мумкин.

— Баҳодир ака, бир муддатта тузилган суғурта шартномасининг индексация суммасини ҳисоблаб бераолмайсизми?

— Масалан, 1985-1995 йиллар бўйича 1000 сўмга 10 йиллик шартнома тузилган бўлса, ҳар ойда 9 рубль 20 тийин тўлаб борган. Фуқарони 1992 йил 1 январига қадар давлат суғурта ташкилотига 736 рубль тўлаган ҳисобланади. 736 рублни ўзимизнинг миллий валютага ҳисобласак, 74 тийин бўлади. Уни индексация даражаси 4000 га кўпайтирсак 2960 сўмни ташкил этади. Шу усулда ҳисоблаб чиқарилган индексация суммалари омонат дафтарчасига қайд қилинади.

— Ҳаётда кутилмаган воқеалар учраб туради. Бир уйда тўй ёки маърака, фожиа ва табиий офатлар бўлиши мумкин. Ана шундай пайтда фуқаролар индексация қилинган сумманинг ҳаммасини олишлари мумкинми?

— Вазирлар Маҳкамаси қарорига биноан уни 10 йил ичида тўлаб борилади дейилган. Менинг фикримча, алоҳида шароитда бошқа ҳеч қандай имконият бўлмаган ҳолда район қошидаги индексация комиссиясига мурожаат қилинса, ариза кўриб чиқилади деб ўйлайман.

— Бир одам мебель ёки машина, қурилиш материаллари олди, дейлик. Индексация суммасини (ҳаммасини) тўлов маблағи ҳисобида бошқа ҳисоб рақамига ўтказиб юборабладими?

— Фуқаро фақат жорий йил учун тегишли фоиз бўйича оладиган суммасидан фойдаланиши мумкин. Ҳаммасини ўтказиб бўлмайди. Чунки индексация суммалари қоплаш фондига 10 йил ичида кўрсатилган муддатларда келиб тушишини инобатта олиш керак.

— Агар фуқаро кўрсатилган муддатда бориб «Индексация» омонат дафтарчасини олиб улгурмасачи?

— Ўзбекистон Республикаси давлат индексация комиссияси шундай қарор қабул қилганки, маълум бир узрли сабабларга кўра индексация дафтарчасини ололмаган фуқаролар ёзган аризаларини мутасадди комиссиялар алоҳида кўриб чиқади. Бундай ҳолатлар ижобий ҳал бўлишига ишончим комил. Шу масалалар бўйича суғурта ташкилотларида навбатчилик ташкил қилинган. Дам олиш ва байрам кунлари ҳам ишлаймиз. Аҳоли ўзларига маъқул кунларда бориб мурожаат қилишлари мумкин. Навбатчиликдан ташқари телевидениеда мулоқотлар бўлиб туради. Радиода, матбуот орқали чиқишлар қилиб, тушунтириб борамиз. Керак бўлса ўзбек ва рус тилларида илова ва шарҳлар бериб борамиз. Битта илтимосимиз шуки, шошма-шошарлик бўлмасин. Ташкилотлар керакли маблағ, билдиришнома, реестрлар, компьютер ҳамда техникалар билан етарли миқдорда таъминланган. Кўрсатилган муддатларда ҳамма ишларни баҳамжиҳатлик ва оқилона амалга оширишга эришайлик, имкониятлар етарли. Вазифаларни ишчанлик билан кўрсатилган тартибда бажарсак давлатимиз ҳам, халқимиз ҳам манфаатдор бўлади.

Суҳбатингиз учун катта раҳмат. Соғ бўлинг.

Суҳбатдош: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

ПАРРАНДАЧИЛИК МУАММОЛАРИ

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ ТАНҚИСЛАШМОҚДА. НЕГА?

ҚОЗОНДА БОРИ ЧЎМИЧГА ЧИҚАДИ...

Авваллари новвой нонининг пулига икки, ҳатто уч донадан тухум берарди. Қарангки, ҳозирга келиб, уч дона ноннинг пулига базўр битта тухум тўғри келаётир, деб мулоҳаза юритади Тўрақўрғон туманидаги «Олтин водий» жамоа хўжалиги паррандабоқари Абдуллажон ака Парпиев. Муболаға бўлмасину, байрам кунлари тухумнинг нархи 15-17 сўмгача кўтарилиб кетаётгани ҳам рост.

«Ўринли мулоҳазалар» эгаси кўп йиллар мобайнида радиомонтёр бўлиб ишлаб келган. Азбаройи қизиқувчан ва ғайратлилиги туфайли у паррандачилик касбига муҳаббат қўйди. Хўжаликнинг чекка, ташландиқ шийпонида товуқхона очиб, паррандаларни парваришлай бошлади. Самарали меҳнат ўз мевасини берди. Абдуллажон аканинг «Етти хазина» номли паррандачилик фермаси икки-уч йил ичида нафақат туман, балки вилоятда ҳам кўзга кўринган хўжаликлардан бирига айланди. У кишининг ўзи шижоатли меҳнати эвазига тез орада обрў-эътибор топрди, ҳукуматнинг махсус мукофотлари билан тақдирланди. Унинг паррандачиликни ривожлантиришдаги иш тажрибаларини, ҳатто, қўшни вилоятлардан вакиллар келиб ўргана бошлашди.

Бу йилга келиб эса, моҳир паррандабоқарнинг ҳам оламшумул тажрибалари иш бермай қўйди. Ўтган йили ёз ва куз мавсумида Қува паррандачилик фабрикасидан келтирилган минг-минглаб жўжалари «ҳе йўқ-бе йўқ» ўлиб берди. Қишлоқ хўжалик техникумини сиртдан имтиёзли тугатган мутахассис, қолаверса ўз ишининг устаси фермадаги товуқларнинг, жилла қурса, учдан бир қисмини-да, сақлаб қололмади.

— Уларнинг ҳаётини сақлаб қолиш амри-маҳол эди, — дейди А. Парпиев. — Сабаби, инкубаторга қўйилаётган тухумларнинг пуштига етарлича аҳамият берилмаяпти, натижада сўнгги йилларда очирилаётган жўжалар бир оилага мансуб бўлиб қолаётир.

Бу хилдаги парранда насли касалликларга чидамсиз ҳисобланар экан. Қолаверса, товуқлар озиқланаётган емлар қўй-моллларга мўлжалланган бўлиб, у паррадаларнинг тухум босиши учун монелик қилади. Паррандачиликнинг зиёнига ишлаб ётгани ҳам ана шундан экан...

МАЖБУРИЙ ТАЪТИЛ

«Санация» деган сўзни эшитганмисиз? Хабардор кишилар биладики, паррандачилик ферма ва фабрикалари маълум вақтларда узлуксиз тозалаб туриладиди. Турли касалликларнинг «таёқча»ларига қарши ишлов бериш, ҳудудни тартибга келтириш, уни янги гуруҳга тайёрлаш жараёни санация дейилади. Ана шу даврда жамоанинг асосий қисми иш ҳажми камайганлиги сабабли мажбурий таътилга чиқариб юборилади.

Буни қарангки, сўнгги вақтларда вилоятдаги кўпгина фермаларнинг мажбурий таътили бир мунча чўзилиб кетди. Хусусан, 10 миллион сўмлик қарзга ботган Косонсой паррандачилик фабрикаси 1994 йилнинг охирларидан санацияга чиққанлиги важидан фаолиятини тўхтатди. Табиийки, бу даврда тухум ҳам, гўшт ҳам ишлаб чиқарилмади. Вақтинча ишсиз қолганлар тирикчиликнинг бошқа йўлларини ахтаришга мажбур бўлдилар...

Агросаноат мажмуасининг вилоят бирлашмасидан маълум қилишларича, 1993 йилда 13,5 миллион дона тухум тайёрлаган Наманган паррандачилик фабрикаси ҳам бугунги кунда мажбурий таътилда. Сабаби, фаолияти тегишли идоралар мутахассислари томонидан кузатиб борилмаган паррандалар ёппасига қирилиб кетган. Оқибатда битта товуқнинг йил чорагида қилган тухуми 18 донага тушиб қолган. Бинобарин, фабрика бўтзигача қарзга ботди!

ОЛМА ПИШ — ОҒЗИМГА ТУШ

Бозор муносабатларига ўтиш жараёнида ҳеч кимга осон тутиб бўлмайди. Наманган дон маҳсулотлари бирлашмасига йўлимиз тушганида бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Чунончи, дўконда ун турмаса ҳам новвойлар нон нархини кўтарисща ҳам аҳоли бирлашмани маҳсулотни вақтида етказиб бермаётганликда айбдор қилади.

— Ваҳоланки, савдо ташкилотлари пулини аввалдан ўтказишсагина биз маҳсулот беришимиз мумкин, — дейди бирлашма бош муҳандиси Амажжол Бексенбин. — Бу ҳақда Вазирлар Маҳкамасининг ҳам махсус қарори бор.

Вилоят паррандачилик фабрикаларини озуқа билан тўлиқ таъминлайдиган Учқўрғон дон маҳсулотлари корхонаси ҳам ушбу бирлашмага қарашлидир. 1996 йилнинг 1 январига келиб жами вилоят паррандачилик тармоқларнинг корхона олдидаги қарзи 39 миллион сўмни ташкил этди. Маблағ тушуми рисоладагидек бўлмаганлигига қарамай, корхона тўла қувват билан ишламоқда. Масалан, ўтган йилнинг 11 ойида ўртача 22798 тонна аралаш озуқа ишлаб чиқарилган бўлиб, унинг қарийб 14-15 минг тоннаси паррандага мўлжаллан ган. Бироқ, аралаш озуқа ўз йўлигаю, паррандага мўлжалланган ем ўз йўлига. Афсуски, ўтган йили корхона бир кило ҳам ем ишлаб чиқармабди.

— Бунга сабаб шуки, ем ишлаб чиқариш учун тегишли концентратлар йўқ, — дейди бирлашма бош муҳандиси. — Бунинг учун бизга қўшимча 20 хилдан ортиқ маҳсулот керак бўлади.

Тўғри, бунинг учун балиқ суягининг унидан тортиб ёғигача, ҳайвон суягидан то шиша синиғигача лозимдир. Авваллари бу «хом ашё»лар Узоқ Шарқ ва бошқа минтақалардан олиб келинганлиги рост. Лекин бу «арз-дод»лар масалаларнинг ечими бўлолмайди.

Гапнинг индаллоси, бозор шароитида бу каби масалаларни ҳам ижобий ҳал қилаётган корхоналар бор экан. Хусусан, Учқўрғонда ишлаб чиқарилаётган товуқ емига тегишли моддалар қўшиш, қайта ишлаш натижасида кутилган самаралар олинмоқда. Ажабо, айрим майда тармоқлар қаерлардандир топиб келтириаётган моддаларни вилоят дон маҳсулотлари бирлашмасидек обрўли, нуфузли ташкилот уддалолмаётгани кишини таажжублантиради... Олма пиш — оғзимга туш деганлари шу бўлса керак-да.

ЭПЛАГАН ИККИ ОШАЙДИ

Юқорида танишганимиздек, паррандачилик фабрикаларида бўлсангиз ҳам, хўжалик раҳбарлари ёки вилоят туман агросаноат мажмуаси бирлашмалари раҳбарлари билан суҳбатлашсангиз ҳам, бу соҳанинг фақат зиёнга ишлаб келаётганига гувоҳ бўласиз. Ҳамма жойда аҳвол шундаймикин? Ҳайриятки, ундай эмас экан. Бу фикримизга Уйчи паррандачилик ҳиссадорлик жамиятидаги аҳвол далил бўла олади. Унинг замонавий техника-технология билан қуролланган улкан биноларида ўз соҳасини пухта эгаллаган мутахассислар ишлашмоқда.

Табиийки, иқтисодий бўҳрон бу ерга ҳам ўз таъсирини ўтказмасдан қолмади. Шунда жамоа бу «салбий таъсир» исканжасидан чиқишга вақтида «улгуриб» қолди. Туман ва вилоят ҳокимлиги паррандабоқарларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлай бошлади, тегишли маблағ топишга кўмаклашди. Натижада, Москвадан катта миқдорда наслдор товуқ тухуми келтирилди ва Ўзбекистонда биринчи бўлиб зотли товуқ тухумидан жўжа олинди. Ҳозир бу ерда ишлаб чиқарилаётган наслдор товуқ тухумини нафақат Наманганда, балки Фарғона, Навоий ва бошқа вилоятларда ҳам учратиш мумкин. Қарабсизки, белгиланган режа ва топшириқлар ҳам вақтда адо этиляпти. Чунончи, 1995 йилда давлатга 238 тонна парҳез гўшти етказиб берилди. Жорий йилда эса 3 миллион донадан ортиқ насли тухум тайёрлаш билан бир қаторда 200 тонна гўшт ишлаб чиқариш кўзда тутилган.

Даромадга қараб буромад деганларидек, фабриканинг иқтисодий ҳолати ҳам мустаҳкамланиб бораётир. Шу пайтгача бирон марта маош тўлашда узилиш рўй бермади. 1981 йилда, фабрика янги ташкил этилганида ишни оддий бригадирликдан бошлаган ҳиссадорлик жамиятининг раиси Собиржон Нурбоевнинг айтишича, шу йилдан ходимларга устама ҳақ ва ўн учинчи ойлик маош тўлаш масаласи ижобий ҳал қилинар экан. Фабрика қошида қўшимча тармоқ — чорвачилик фермаси ишлаб турибди. Натижада ходимлар арзон нарҳдаги гўшт билан таъминланишдан ташқари, фабрика ихтиёридаги болалар боғчасига ҳам узлуксиз сут етказиб берилярти. Кўпгина иш жойларида имтиёзли тушлик йўқолиб кетаётган бир пайтда, бу ерда вилоят миқёсида энг арзон тушлик жорий этилган. Чунончи, битта қуюқ-суюқ овқат, нон ва чойларни ҳисоблаганда 3 сўмдан ошмайдиган тушликни ҳамма ерда ҳам учратавермайсиз...

СЎНГГИ СЎЗ ЎРНИДА

Умуман, 1995 йил вилоятда паррандачилик жабҳасида таназзул йили бўлди. Ўтган йилнинг 1 февралида вилоятда жами 405828 бош товуқ мавжуд бўлган бўлса, 1996 йилнинг шу кунига келиб, бу кўрсаткич 202815 бошга камайиб кетган. Маҳсулот олишда ҳам катта чекиниш юз берган. 1995 йил январь ойида 1 миллион 37 минг дона тухум олинган бўлса, 1996 йилда бу кўрсаткич 302 минг донага тушиб кетган.

Халқимиз «етти хазинанинг бири» деб таърифлаб келган паррандачиликдаги бундай аянчли аҳволдан қутулиш йўли борми?... Албатта бор! Лекин бу унчалик осон иш эмас. Бу борада мутасадди ташкилотлар вилоят миқёсида ҳар бир туман, шаҳар, қишлоқнинг шарт-шароитларини ишлаб чиққан ҳолда тармоқни ривожлантириш режаларини қайта ишлаб чиқишлари керак. Бу илгариги «планлаштириш»дан тубдан фарқ қилиб, икки томонлама, кўп томонлама манфаатдорликка асосланган «Буюртмачи-ишлаб чиқарувчи — Истеъмолчи» дастури бўлиши мумкин.

Албатта, унда паррандачиликни зарур даражага кўтариш учун ҳамма чора-тадбирлар ҳисобга олиниши керак бўлади. Айтайлик, паррандалар турли касалликлардан қирилиб кетаяптими-ветеринария хизмати тизимининг аниқ ишлашини ташкил этиш даркор. Энг муҳим муаммолардан бири махсус парранда озуқаси — концентратлар ишлаб чиқаришни мавжуд талаб асосида кўпайтириш чораларини кўриш масаласи ҳам реал имкониятлардан келиб чиқиб ҳал этилиши зарур. Наслчилик ишлари, илғор тажрибани ёйиш масаласи ҳам муҳим. Нега уйчилик паррандабоқарлар Москвадан насли товуқ тухумларини келтириб, ишни ривожлантириб юборишди-ю, худди шундай четдан сифатли тухум келтирган Наманган тумани товуқбоқарлари иши юришмади?

Яна бир муҳим масала — паррандачиликнинг ҳақиқий жонкуярларини ҳамма туманлардан қидириб топиш, уларни шу соҳа билан шуғуллантиришга қизиқтириш керак. Уларни қўллаб-қувватловчи тадбирларни амалга ошириб, жумладан, имтиёзли контрактлар тузиб, керакли маблағ, техника, жой, экин майдонлари ва бошқа шароитларни яратиб бериш зарур. Шундагина тармоқ таназзулдан чиқиши, аҳоли саломатлиги учун ғоят қимматли парҳез гўшт маҳсулотлари кескин кўпайишига умид боғласа бўлади.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ОБ-ҲАВО ВА САЛОМАТЛИК

Ўзбекистон об-ҳаво бюросининг берган маълумотига қараганда, келгуси ҳафтанинг дастлабки кунларида республикамиз худудида ёғингарчилик бўлиб туради. Жойларда эса ёмғир қорга айланади, туман тушади. Дастлабки кунларда об-ҳаво ҳарорати кечалари 1 даража совуқ билан 4 даража илиқ, кундуз кунлари эса 6-11 даража илиқ бўлади.

Кейинчалик ҳароратнинг пасайиши кутилади. Кечалари 1-6 даража совуқ, кундуз кунлари 0-5 даража илиқ бўлади. Жанубий ҳудудларда кечаси ҳарорат 3 даража совуқ билан 2 даража илиқ оралиғида, кундуз кунлари эса 1-6 даража илиқ бўлади. Шимолий ҳудудларда эса ҳарорат кечаси 10-15 даража, кундуз кунлари 0-5 даража совуқ бўлади.

24 февралдан 1 мартгача қуёш фаоллиги суст бўлади. Аммо 25, 26 февраль кунлари «геомагнит бўронлари» кутилади. Мазкур ҳолат ҳавонинг пасайиши билан бирга келиб, ревматизм билан ҳасталанган кишилар бўғинларида оғриқ сезадилар. Юрак-қон-томир тизими касалликлари билан оғриган кишиларнинг бироз қон босими пасайиши мумкин. Қолаверса, сурункали касаллиги бўлган кишилар ўзларини ноҳушроқ ҳис қилишлари мумкин. Шунингдек, геомагнит ўзгаришларига сезгир одамларнинг 20 фоизи бўлажак магнит бўронларидан 1-2 кун илгари унинг келишини сезадилар. Магнит бўронлари содир бўлаётган пайтнинг ўзида эса, унинг саломатликка таъсири жуда суст бўлади. Аммо бирон ҳасталик хуружида истеъмол қилинадиган дорини олдиндан ичиб олиш эҳтиет чораларидан бири бўлади. Эрталаб ва кечқурунлари очиқ ҳавода сайр этиш фойдадан ҳоли эмас.

Касаба уюшмалари ва жамоа шартномаси

ТАЛАБЧАНЛИК БОШ МЕЗОН

Ҳозирда корхоналар, ташкилотлар ва турли муассасаларда жамоа шартномалари тузишга қизғин тайёргарлик ишлари бормоқда. Жойларда шу масалага бағишлаб конференциялар, йиғилишлар ўтказилаяпти. Дарҳақиқат, битим ва шартномаларни имзолаш касаба уюшмалари фаолиятида муҳим давр, жиддий имтиҳондир. Қаерда бу борадаги ишлар пухта тайёргарлик билан амалга оширилса, ўша ерда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга яхши замин яратилади.

Тошкент вилояти деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитасида жамоа шартномаларини тузиш ва унинг ижросини таъминлаш борасида илғор тажриба тўпланган. Қўмита раиси Камолжон ШОДИМЕТОВ билан суҳбатимиз ана шу масалага бағишланди.

-Мулоқотимиз мавзуи маълум, лекин биринчи бўлиб, нимага кўпроқ урғу беришни истардингиз?

-Хабарингиз бор, фаолларимиз мустақил Ўзбекистон Республикаси вакиллари сифатида турли мамлакатларда бўлиб, касаба уюшмалари ҳаёти билан танишмоқдалар, илғор тажрибаларни ўрганмоқдалар. Хориж сафарлари шуни кўрсатмоқдаки, чет элларда касаба уюшма ташкилотлари 60 фоиз вақтларини жамоа шартномаларини тузиш ва унинг ижросини таъминлашга бағишлар эканлар.

Халқаро Меҳнат Ташкилоти экспертларининг фикрича, жамоа шартномалари ривожланган мамлакатларда меҳнаткашлар ва тадбиркорлар билан ҳамкорликда қарор қабул қилишнинг энг ишончли механизмидир. Бундай механизм қонунчилик, адлиявий ёки маъмурий тартиб жараёнларига эгилувчан бўлиб, бир тармоқнинг эҳтиёжлари, ҳатто корхонанинг шарт-шароитидан келиб чиққан ҳолда масалани мустақил ҳал этиш мумкин.

Бу бизнинг шароитимизда айни муддаодир. Масалан, қонунда маълум имтиёзлар кўзда тутилса-да, баъзан корхонанинг иқтисодий аҳволи юзасидан уларни амалга ошириб бўлмайди. Бошқасида бемалол.

Жамоа шартномасини тузиш мураккаб жараён бўлиб, бунда ўзига хос қонун-қоидалар, тартиблар асосида иш юритишга тўғри келади. Шартнома муҳокамасига бағишланган музокараларда иштирок этувчиларга талаблар кўп. Шулардан бири - танг, кескин вазиятларда ҳам бир-бирларига нисбатан ҳурматни йўқотмаслик, тарафкашлик йўлига ўтмаслик, мулоқотларни давом эттириш йўлларини тўсиб қўймасликдир. Ривожланган мамлакатларда музокаралар олиб бориш санъати назарий жиҳатдан пухта ишлаб чиқилган. Биз учун бунинг ибратли жиҳатлари кўп. Шуниси ҳам борки, уларнинг тажрибасидан тўғридан-тўғри эмас, балки ўз миллий анъаналаримиз, ҳаёт тарзимиз, ислоҳотлар миқёси, усуллари ва бошқа маҳаллий шарт-шароитларга мувофиқ тарзда фойдаланишимиз лозим.

Биз бозор иқтисодиётининг янги босқичларига кириб бораяпмиз. Мулк шакллари ўзгараяпти. Буни ҳисобга олган ҳолда жамоа шартномаларига ижодий ёндошиш талаб этилади. Касаба уюшмасининг обрў-эътибори жамоа шартномалари тимсолида балқиб кўринишини унутмаслигимиз, ҳозирги вақтда бутун фикри-зикримиз, билимимиз, ғайратимизни шу ҳаётий муҳим масалага қаратишимиз даркор.

-Тармоқда жамоа шартномаларини тузишга тайёргарлик ишлари ҳақида сўзлаб берсангиз.

-Юқорида таъкидлаганимиздек, жамоа шартномаси (битим) қанчалик пухта тайёрланилса ўша жамоада меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш учун шунчалик бақувват замин вужудга келади. Бунинг маъноси жуда кенг. Фикримни исботлашга уриниб кўраман. Яна хориж тажрибасига мурожаат қилишга тўғри келади. Ривожланган мамлакатларда жамоа шартномасини тузиш жараёнида иқтисодчилар, ҳуқуқшунослар, турли мутахассислар жалб этилади. Бунга сабаб тузилаётган ҳужжат амалдаги қонун- қоидалар, иқтисодий ўлчов ва меъёрлардан чиқиб кетмаслиги, ҳаракат дастурига меҳнаткашлар учун энг кўп имтиёзларни киритишга эришишдир. Биз ҳам бу ишга ижодий ёндошиб, қуйи ташкилотларимизга билимдон мутахассисларни кенг жалб этиш ва уларнинг ишларига қараб моддий рағбатлантиришни тавсия этганмиз.

Айтиш мумкинки, кўп жойларда жамоа шартномалари тузишга катта эътибор билан қаралаяпти, давр талаблари асосида иш тутилаяпти. Лекин гоҳида битим матнларини деярли кўчириб қўйиш ёки уни номигагина тузиш ҳоллари юз бераётганини ҳам тан олмоқ керак. Биз бундай расмиятчилик кўринишларига нисбатан муросасиз бўлмоқдамиз. Бир мисол келтирай. «Контрактсервис» фирмасида жамоа шартномаси янгитдан тузилмай, бир йил олдинги жамоа шартномаси муддати ўзгартириб қўя қолинган, холос. Ҳолбуки мустақиллик йўлидан бораётган республикамизда кейинги бир йилнинг ўзида бозор иқтисодиёти билан боғлиқ қанча қонунлар, фармонлар, қарорлар чиқарилди. Қани уларга муносабат ва ижтимоий ҳимоянинг янги кўринишлари?! Натижада корхонада маош тўлаш, рағбатлантириш, меҳнат таътили бериш, меҳнат муҳофазаси тартиблари қўпол равишда бузилган.

Жамоа шартномаси пухта ҳуқуқий заминга эга бўлмагани учун раҳбар хоҳлаганча ўзбошимчалик қилган. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш даражаси сустлашиб, моддий неъматларни тақсимлашда касаба уюшма қўмитаси чеклаб ўтилган ва адолатсизликка йўл қўйилган. Хавфли ишларда етарли тайёргарлиги бўлмаган малакасиз кишилар жалб этилган. Зарарли касбда ишловчиларга сут ва сут маҳсулотлари ўрнига пул берилган.

Булар ҳаммаси аввало жамоа шартномаси амал қилмаганидан далолат беради. Биз вазиятни ўрганиб чиқиб, корхона касаба уюшмаси ташкилотига ёрдам қўлини чўздик. Юзага келган аҳвол вилоят қўмитаси раёсатида муҳокама этилди. Ташкилот маъмуриятига ходимларнинг ҳақ-ҳуқуқларини тиклашни сўраб, бир неча марта мурожаат қилдик. Натижа чиқмагач, қонуний йўл тутишга тўғри келди: адолатни тиклаш мақсадида корхона раҳбарларини судга бердик. Зеро, бизнинг асосий вазифамиз меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш, адолатсизликка чек қўйиш ва касаба уюшмаларининг жанговарлигини таъминлашдир. Бу маштараклик ишимизнинг мазмунини ташкил этади.

-Жамоа шартнома (битим)лари тузишда асосан нималар ҳисобга олиниши керак? Бу масала газетхонларимиз, қолаверса, касаба уюшма фаоллари учун жуда муҳим деб ўйлаймиз.

-Тўғри. Ҳарбийларда жанг олдидан пухта тайёргарлик кўрилганидек, биз ҳам жамоат шартномаси (битим)лари тузиш юзасидан катта ишларни амалга оширдик. Зеро, мазкур тадбир касаба уюшма фаолларидан кенг билим, ташаббускорлик, уюшқоқлик, маълум тактик-стратегик тайёргарликни талаб этади. Республика Президентининг кейинги бир йилда эълон қилинган Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, қонунлар, қатор ҳужжатларни синчиклаб ўргандик. Шунингдек, 1996 йилги жамоа шартномалари (битим)ларни тузишда деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмасининг мавқеи ва ҳаракатлари юзасидан тавсиянома ишлаб чиқиб, тармоқ қўмиталарига тарқатдик. Вилоят қўмитасида, шунингдек жойларда ташкил қилинган «Жамоа шартномалари бурчаклари» янги адабиётлар, қўлланмалар билан бойитилди.

Биз ишлаб чиққан тавсияномада корхона, муассаса, мулкчиликнинг қайси усулида ишлаётганидан қатъий назар, уларнинг ҳар бирида жамоа шартномаси тузилишига эришиш, бунда касаба уюшма ташкилотларининг жанговарлигини таъминлаш, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан барча имкониятлардан фойдаланиш лозимлиги белгиланган. Албатта, бу профессионал тайёргарлик ва билимдонликни талаб этади. Меҳнатга ҳақ тўлаш, айниқса, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчиларга даромад дивидентларни тақсимлаш меъёрлари ва тартибларини шартномага дадиллик билан киритмоқ зарур. Шунингдек, даволаниш, тиббий операция, қиммат дори-дармонлар ва бошқалар учун ҳақ тўлашни йўлга қўйиш ҳам ҳозирги даврда жуда муҳим. Булар пировардида ишчи, хизматчиларни унумли ишлашга, корхона ва унинг манфаати учун жон куйдиришга ташаббускор бўлишга рағбатлантиради.

Яширишнинг ҳожати йўқ. Илгарилари жамоа шартномалари икки томчи сувдек бир-бирига ўхшаш бўлар эди. У вақтлар ўтди. Ҳозир вилоятда нечта хўжалик бўлса, уларнинг аҳволи ҳам, имкониятлари ҳам турлича. Шунинг учун бир ҳар бир касаба уюшмаси ташкилотидан жамоа шартномалари тузишда шароитдан келиб чиқиб, масалага ижодий ва талабчанлик билан ёндошишни тавсия этаяпмиз.

Жамоа шартномаларида ижтимоий ҳимоя кенг қамровли бўлмоғи, унда меҳнат муҳофазаси, маиший шароитлар, экология, моддий рағбатлантириш, турли имтиёзлар билан бир қаторда меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларини соғломлаштириш ва бошқа масалалар қамраб олинмоғи керак.

-Жуда яхши фикрларни баён этдингиз. Шу гапларнинг ҳаётдаги ижроси қандай бўлмоқда?

- Амалий ҳаракатларимиз инъикосини тузилган ва тузилаётган жамоа шартномалари мисолида кўриш мумкин. «Пахта саноати» илмий ишлаб чиқариши бирлашмасига қарашли ижара пудратидаги Бектемир тажриба пахта тозалаш корхонаси касаба уюшма ташкилоти жамоа шартномалари орқали ишчи-хизматчиларнинг юқори даражадаги ижтимоий ҳимоясини ташкил этишга муваффақ бўлмоқда. Ўзаро битимда таъкидланишича, меҳнаткашларнинг маданий-маиший дам олишлари учун 50 минг сўм, моддий рағбатлантириш учун 210 минг сўм маблағ ажратилган. Меҳнат таътилига чиқишда ходимларга бир ойлик иш ҳақи миқдорда пул тўланади. Шунингдек, корхонани қайта тузиш, тугатиш, штатларни қисқартириш муносабати билан ишдан бўшатиш ҳолларида кафолатдан ташқари 3 ой мобайнида меҳнат иш ҳақи тўлаш, 2 ойлик маош миқдорида моддий ёрдам кўрсатиш ва ишчи қарамоғида бўлган оила аъзоларининг ҳар бирига 1 ойлик маош миқдорида пул бериш кўзда тутилади. Бу ижтимоий ҳимоялашнинг амалдаги кўриниши эмасми?

Янгийўлдаги «Лаззат» қандолатчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида 1995 йилги жамоа шартномасини тузиш чоғида овқатланишни арзонлаштириш учун 1,5 миллион сўм, ишчи-хизматчиларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиб олиш учун 2 минг сўмдан пул ажратиш ва бошқа имтиёзлар белгилаш ҳақида таклифлар киритилган эди. Ҳаммаси бажарилди. Жамоа шартномасида белгилаганидек, корхона ҳузурида соғломлаштириш маркази ташкил этилди. Натижада 1995 йилда ишчи-хизматчилар ўртасида касалланиш даражаси 1994 йилга нисбатан 24 фоизга камайди.

Яқинда корхонада 1996 йил жамоа шартномасини тузиш бўйича конференция ўтказилди. Унда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш бўйича муҳим фикрлар билдирилди. Чунончи, ҳозирда 2 ёшгача бўлган фарзандини тарбиялаш билан шуғулланаётган оналар, шу ерда ишлаб пенсияга чиққан фахрийларни барча қатори моддий рағбатлантириб боришга қарор қилинди. Бу йилдан бошлаб ёш болали оналар ҳар ой 350 сўм эмас, 500 сўмдан нафақа оладиган бўлдилар.

Бекобод тумани деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси ҳам жамоа шартномалари тузиш ишига янгича ёндошмоқда. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш мақсадида янги бандлар киритиляпти. Касаба уюшма ташкилотларига тарқатилган тавсияларда жумладан шундай дейилади: «Жамоа шартномасида ходимларнинг иш ҳақларини олиш вақти аниқ кўрсатилади. Агар иш ҳақи белгиланган муддатдан 1 ой кечикса, ойлик маошнинг 10 фоизи, 2 ой кечикса 20 фоизи, 3 ой кечикса 30 фоизи ва ундан кўп вақтга кечикса 40 фоизи миқдорида қўшимча қўшиб берилади, яъни маълум индексация жараёни юз беради».

Қуйичирчиқ туманида ҳам ўзига хос илғор тажрибалар мавжуд. Бу йилги жамоа шартномаларига ҳаётда ўзини оқлаган таклифлар, бандлар қайта киритилаяпти. Бозор талабларидан келиб чиқиб, янги шакллар, мазмунлар билан бойитилаяпти. Айрим хўжаликларда пул танқислиги сабабли одамларга меҳнат ҳақи натура ҳисобида берилмоқда.

Шубҳасиз, жамоа шартномасидан мақсад меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашдир. Ҳаётнинг ўзи шартномаларни тузишга жиддий ёндашувни ва унга маълум ўзгартишлар киритишни талаб этмоқда. Шунинг учун ҳам биз асосий диққат-эътиборни фуқаролар учун қўшимча имтиёзлар яратиш, иқтисодий кафолатни кучайтиришга қаратаяпмиз. Шартноманинг моҳияти шундаки, унда маъмурият ва меҳнат жамоаси ўртасида иқтисодий, ижтимоий муносабат ҳуқуқий кучга эга бўлади. Касаба уюшмаси йил давомида меҳнаткашларни шу муҳим ҳужжат орқали ҳимоя қилишга тўла ҳақлидир.

- Янги Меҳнат Кодекси ҳақида нима дея оласиз?

- Аввало шуни айтиш керакки, янги қонун мажмуида жамоа шартномаларига анча кенг ўрин берилган. У аввалгисидан тубдан фарқ қилади. Меҳнат қонунчилиги ишловчиларнинг меҳнат ҳуқуқлари ва кафолатларини ҳимоя қилувчи асосий юридик ҳужжатдир. Жамоа шартномалари эса кишиларга иқтисодий-ижтимоий имкониятлар, қўшимча имтиёзлар яратади.

Суҳбатдош: Будир ПЎЛАТОВ.

МАДАНИЙ МЕРОС ҚАЙТА ТИКЛАНАЖАК

21 февраль куни Бухоро вилоятининг Когон шаҳрида «Ипак йўлининг тикланиши: Ўзбекистонда маърифий туризмни ривожлантириш ва маданий меросни эъзозлаш мавзуидаги халқаро конференция иш бошлади. Конференция ПРООН/ЮНЕСКО ва Президент И. А. Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон Республикаси ҳукумати томонидан ўтказилмоқда. Конференцияда ишида ривожланиш ва таъмирлаш масалалари билан шуғулланувчи турли хил музофотлар ташкилотларининг ҳамда халқаро ташкилотларнинг, БМТ ва Жаҳон қайта тиклаш ва ривожланиш банки ихтисослашган муассасаларининг вакиллари, халқаро экспертлар, ҳукумат ва маҳаллий ҳокимият идораларининг вакиллари, журналистлар иштирок этмоқдалар.

Конференцияни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов очди ва Президент И. А. Каримов табригини етказди.

Самарқанд, Бухоро, Хива ва Қўқон шаҳарларидаги ислом маданиятига даҳлдор кўпгина машҳур обидалар емирилиш хавфи остида турган ҳозирги кунда уларни келгуси авлодлар учун сақлаб қолиш масаласи айниқса долзарб бўлиб турибди. Тарихий обидалар учун катта хавф солаётган омиллар— ҳавонинг ифлосланиши, ер ости сувларининг юқорига кўтарилиши оқибатида биноларнинг бузилиши, уларнинг пойдеворига тупроқ шўри таъсирининг кучайишидан иборатдир. Шу муносабат билан тарихий обидаларни консервациялаш муаммоси ўртага қўйилмоқда. Бу иш фақат ҳукуматнинг эмас, айни пайтда бутун республика жамоатчилигининг, қолаверса, бутун дунё жамоатчилигининг ҳам диққат марказида бўлиши лозим.

Буюк ипак йўли бўйлаб ўтадиган туризм йўналишларидаги ноёб обидаларни консервациялаш лойиҳалари ўлкадаги маданий меросни қайта тиклаш, қўшни мамлакатлар ўртасидаги анъанавий алоқаларни яна йўлга қўйиш, шунингдек, янги иш жойларини яратиш, мамлакатга хорижий валюта тушумини кўпайтириш, иқтисодиётни ривожлантириш имконини беради.

Шу боисдан хам мавжуд маданий меросни авайлаб асраш ҳаётий муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Сирасини айтганда, катта миқдорда капитал маблағ сарфлаш туфайли тарихий обидаларни консервациялаш ва сақлаб қолиш мумкин. 1993 йили республика ҳукумати ПРООН/ЮНЕСКОга мурожаат этиб, маданий меросни асраш борасида яхлит режани ишлаб чиқишда ёрдам беришни илтимос қилди. Бу айниқса учта қадимги шаҳар — Самарқанд, Хива ва Бухорога даҳлдордир. Ушбу кўҳна шаҳарлар Жаҳон маданий мероси рўйхатига киритилган.

1994 йил декабрда Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан ПРООН/ЮНЕСКО ўртасида Ўзбекистоннинг маданий меросини сақлаб қолиш ва уни муттасил ривожлантириб боришда ҳамкорлик қилиш юзасидан битим имзоланган эди. Натижада Хива, Бухоро, Самарқанд ва Қўқон шаҳарларида жойлашган тарихий обидаларни консервациялаш, бу шаҳарларнинг тарихий марказларини қайта тиклаш режалари ишлаб чиқилди. Бу ерларда саёҳат ишларини кучайтириш мазкур музофотларга қайта жон бағишлайди, халқ ҳунармандчилиги равнақига кўмаклашади. Бу эса ўз навбатида обидалар ана шу шаҳарларнинг ажралмас таркибий қисми бўлиб қолишига имкон беради. Абдулазизхон ва Хўжа Зайниддин (Бухоро), Регистондаги Тилла қори (Самарқанд) мадрасалари каби оламга машҳур кўҳна обидалар режага музофиқ батафсил таҳлил қилинади ва консервацияланади.

Ҳозир ўз ишини давом эттираётган конференция ПРООН/ЮНЕСКО лойиҳаси асосида олиб борилаётган ишларнинг дастлабки босқичи поёнига етказилганини билдиради. Конференцияда Халқаро мувофиқлаштириш қўмитасини ва муайян мақсадга қаратилган Фондни тузиш масаласи ҳам мухокама қилинмоқда. Бу тадбир лойиҳа доирасида манфаатдор мамлакатлар ҳамда ташкилотлардан келиб тушадиган маблағларни маънавий ва илмий асосда тўғри сарфлаш кафолатини яратади.

БМТнинг «Ўзбекистон маданий меросини қайта тиклаш ва уни изчил ривожлантириш» лойиҳаси доирасида республика маданий меросини муҳофаза қилиш юзасидан халқаро жамоатчиликнинг мурожаатномаси тайёрланади. Конференцияда Ўзбекистон маданиятини ривожлантириш ва республикани қайта тиклаш режалари ҳам кўриб чиқилади.

Конференция ишида ЮНЕСКО Бош директорининг муовини Т. Келлер, БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Х. Малик ва бошқалар қатнашдилар.

Ф. ТЕМУРОВ.

«СИНО»НИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ

Самарқанддаги машҳур «Сино» совуткичлар ишлаб чиқариш корхонаси янги пештахта совуткичлар тайёрлаш йўлига қўйилган. Бу корхона ўтган йили республикамизга ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларига 60 минг дона хилма-хил холодильниклар ва пештахта совуткичлар етказиб берди. Бундай музлаткичларга талаб кундан-кунга ортиб бормоқда. Ҳамдўстлик мамлакатлари, хусусан қўшни Қозоғистонда «Сино» нинг янги маҳсулотларига айниқса талаб катта бўлмоқда.

Суратларда: «Сино» совуткичлар ишлаб чиқариш корхонасининг илғор чилангар йиғувчиси Гулбаҳор Қосимова ҳамда корхонанинг кўргазма залидан кўринишлар.

УНИВЕРСИТЕТДА СЕМИНАР

Куни Тошкент Давлат университетида ушбу олийгоҳ ҳамда Жаҳон банкининг Иқтисодий ривожлантириш институти иштироки билан «Ўтиш даври иқтисодиётида ижтимоий сиёсат» мавзуидаги республика семинари иш бошлади. Семинарда республиканинг кўзга кўринган иқтисодчилари, ишбилармон доиралари, шунингдек Жаҳон банки ва бошқа хорижий ташкилотлар вакиллари қатнашмоқдалар.

Семинарда иштирок этаётган иқтисодчи олимлар «Ўзбекистоннинг бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ижтимоий сиёсатнинг устивор йўналишлари», «Ижтимоий сиёсатнинг ҳуқуқий асослари», «Аҳолининг меҳнат билан бандлиги ва меҳнат бозори», «Тиббий суғурта, унининг муаммо ва истиқболлари», «Нафақа тизимининг ислоҳ қилиниши» каби ўндан ортиқ мавзуларда маъруза қиладилар ҳамда ҳамкасбларининг мулоҳазасини тинглайдилар. Анжуман республикамизда иқтисодиёт, ва айниқса, бозор иқтисодиёти масалалари билан шуғулланаётган мутахассислар учун ўзаро малака ошириш, тажриба алмашиш имкониятини бермоқда.

Семинарда фаол қатнашган мутахассисларга махсус сертификатлар топширилади.

Нодир АЛИМОВ.
«ИШОНЧ» мухбири.

Касаба ташкилотларидан ёзадилар

ҚАЛОВИ ТОПИЛСА

Ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар шароитида ижтимоий соҳаларни сақлаб қолиш ва ривожлантириш асло енгил кўчмайди. Лекин Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қаттиқ қотишмалар комбинати маъмурияти билан касаба қўмитаси бунинг иложини топяпти. Чунончи, 1-болалар боғчаси очилганига энди бир йил тўлаяпти. У дид билан жиҳозланган. Бу ерда болалар билан мароқли машғулотлар ташкил этилмоқда. Тарбиячи ва педагогларнинг баҳамжиҳат меҳнатлари дастлабки муваффақиятларни ҳам келтирди. Жумладан, бу боғчанинг жажжи ижрочилари Чирчиқ шаҳри бўйича ўтказилган «Янгроқ овозлар» кўрик-танловида фахрли биринчи ўринни қўлга киритдилар.

Яқинда боғчада яна бир хушхабар тарқалди. Кичкинтойларнинг ажойиб мураббийси Мария Юсупова Чирчиқ шаҳар халқ таълими бўлими ташкил этган «Тарбиячи-95» танловининг ғолиби деб топилди. Боғча мудираси М. Мирзаева тажрибали ходимлар ҳақида мароқланиб сўзлайди. Бу тарбия масканида услубчи М. Яковлева, ўзбек тили ўқитувчиси Г. Маматова, тарбиячилардан Н. Абубакирова, Ф. Туйчибоева, М. Икромова, З. Носировалар айниқса самарали фаолият кўрсатаётирлар.

ФОЙДАЛИ МАШҒУЛОТЛАР

Касаба уюшмалари Андижон вилоят бирлашмаси ташкил этган Тарққиёт марказида машғулотлар мунтазам тус олди. Иқтисодиётни, тиббиётни ва маорифни ривожлантиришга ҳисса қўшиш мақсадида ташкил этилган бу илмгоҳ Марказий Осиёга Беғараз Ёрдам (CAFE) ташкилотининг шу вилоятдаги бўлими сифатида иш олиб бормоқда. Тошкентда жойлашган мазкур инсонпарварлик ташкилоти Ўзбекистон билан Ғарб давлатлари орасидаги ўзаро муносабатларни ривожлантиришга кўмаклашмоқда. 1991 йилдан буён фаолият кўрсатаётган CAFE Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан Давлат ташкилоти сифатида рўйхатга олинган.

Андижон Тараққиёт Марказида машғулотларни беш нафар чет эллик фуқаро олиб бораётир.

—Тиббиёт бўлимимизга АҚШ фуқароси Элзворт Дон, тадбиркорлик бўлимига Жанубий Африкадан келган Сиберхагин Жэрэмий, инглиз бўлимига швециялик Олсон Уса бошчилик қилмоқда, — дейди Марказ директори — АҚШдан келиб ишлаётган малакали мутахассис Элдэр Тэд жаноблари, — Австралия фуқароси Макриндил Пэтэр тадбиркорлик масалалари бўйича маслаҳат берувчи вазифасини бажармоқда.

Марказ маҳсулот сифатини яхшилаш, бошқарув, хизмат кўрсатиш соҳалари бўйича маслаҳатлар бериш, қарз ва кредитлар олишда ишбилармонларга ёрдам кўрсатиш билан шуғулланмоқда. Курс ва семинарлар ташкил этилиб, қўшма ва экспорт имкониятларига эга бўлган корхоналар амалий алоқаларни йўлга қўйишларида қўл келувчи маълумотлар билан таъминланмоқда.

Тиббиётни ривожлантириш курсларида маҳаллий докторлар оилавий амалиёт дастури бўйича шуғулланаётирлар. Алоҳида гуруҳларда инглиз тилини мукаммал ўрганиш бўйича машғулотлар олиб борилаётир. Бу жараёнларда тингловчиларнинг оғзаки нутқ малакасини ошириш, уларни тоифе имтихонларига тайёрлашга алоҳида эътибор берилаётир. Машғулотларда видеотехника воситаларидан кенг фойдаланилмоқда.

— Шу кунларда Андижон Миллий Тараққиёт Марказидаги учта гуруҳдаги машғулотларга 40 дан ортиқ тингловчи қатнашаяпти, — деди суҳбатимиз якунида касаба уюшмалари вилоят кенгаши раисининг ўринбосари Козим Тўлаганов.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

ҚУТЛАЙМИЗ!

Янги ишга келган одам, шу ернинг об-ҳавосини, ҳаётини, одамларини ҳатти-ҳаракатини, ўзига хос хусусиятларини билиб олгунича маълум вақт ўтади.

Мен Ўзбекистон радиосига ишга келган кунимданоқ, Ижтимоий ҳаёт Бош муҳарририяти бош муҳаррири Саидмурод Тиллахўжаев ҳақида маълум бир тассаввурга эга бўлганман, десам хато қилмаган бўламан. Чунки бу инсон ҳақида ходимлар фақат ижобий баҳо беришган эдилар. Матнларни диққат билан, синчковлик билан ўқишларини, лозим топсалар аниқлик киритиш лозимлигини, манбаларни қидириб, қолаверса, вергул, нуқталаригача жой-жойига қўйишни ҳам билишлигини таъкидлашган эди. Иш жараёнида бу гаплар қанчалик тўғрилигига ишонч ҳосил қилдим. Ўз кўзингиз билан кўриб, ўзингиз ишонч ҳосил қилингандан сўнг, берилган баҳонинг қадрлилигига амин бўлдим. Саидмурод ака ишини пухта биладиган мутахассислардан.

Саидмурод Тиллахўжаевнинг яна бир фазилати фавқулодда камтарлиги, ҳалоллиги ҳамда масъулиятли шахс эканлигидир. Саидмурод ака ниҳоятда тўғри, ҳокисор инсон.

Саидмурод акага юзаки қараб бўлмайди. Узоқдан қараб бўлмайди. У кишига яқинлан қарасангиз, иш фаолиятига жиддий эътибор берсангиз, шунча сиз қидирган фазилатлар у кишининг феъл-атворидан топилади.

Саидмурод Тиллахўжаев 1936 йил 18 февралда қадимий маданият ўчоқларидан бири бўлмиш Сайрамда таваллуд топди. Ўрта мактабни битириб, Ўрта Осиё Давлат университетининг филология факультетига журналистика бўлимига ўқишга кирди. Бу даргоҳни 1959 йилда битириб, шу йили Ўзбекистон радиосига ишга келади. Ўша даврдан то шу кунга қадар бир жойда ҳалол ишлар экан, ўз устида изланишни ҳеч қачон тўхтатмади. У ўзи ишлаётган даргоҳни қалби билан севди, ижод ва изланишнинг машаққатли ва қувончли дақиқаларини шу ерда бошидан кечирди.

У мухбирликдан то Ижтимоий ҳаёт Бош муҳарририятининг Бош муҳаррири-даражасигача бўлган йўлни босиб ўтар экан, меҳнатининг оғирини ҳам, ютуқларини ҳам бошидан ўтказди. Дўстлар топди, ҳурмат-иззатта эришди.

Камтарин инсон Саидмурод Тиллахўжаев радиога айни йигитлик вақтида келган эди. Мана орадан шунча йиллар ўтиб кетибди. Кечагина устозлар маҳоратига тан бериб юрган бўлса, бугун ундан ёшлар радиожурналистлик сирларини ўрганмоқдалар.

— Мен бахтлиман, —дейди Саидмурод Тиллахўжаев. Меҳнат нашъасини тота билиш ҳам бахтнинг чўққисидир. Бағоят талабчан, саводли, маънавиятимизнинг катта билимдони ва жонкуяри бўлмиш моҳир журналист Саидмурод Тиллахўжаев ўзига хос маҳорат-у жасорати билан ўзбек журналистикасида салмоқли из қолдириб келмоқда.

Мана бугун Саидмурод Тиллахўжаев 60 ёшга кирдилар. Биз у кишига узоқ умр, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, келажак ишларига янада баркамоллик тилаймиз.

Шарофиддин ТЎЛАГАНОВ,
Ўзбекистон радиоси Ижтимоий ҳаёт Бош муҳарририяти муҳаррири.

ФАОЛ ҲАРАКАТ САМАРАСИ

Ўзбекистон Республикасининг бозор шароитидаги ўзига хос тараққиёт йўлини ишлаб чиқар экан, Президент И. Каримов кучли ижтимоий ҳимояни асосий тамойилларидан бири қилиб белгилади. Бунинг замирида теран ҳақиқат бор. Зеро, ўтиш даврининг машаққатли палласида мамлакат аҳолиси, айниқса, унинг кам таъминланган қисми — талабалар ва нафақахўрлар иқтисодий томондан ёрдамга муҳтожлиги ҳаммага аён.

Юртбошимиз ўтказаётган сиёсатнинг самараси жойларда ишни йўлга қўйиш, уни қай даражада тадбиқ қилишга ҳам боғлиқ, албатта. Буни тўғри тушунган институтимиз раҳбарияти касаба уюшма қўмитаси билан биргаликда талаба ёшлар, хизматчи ходимлар ва профессор-ўқитувчиларни ижтимоий ҳимоялаш дастурини ишлаб чиқди. Дастур ижтимоий ҳимоя бўйича Президент фармонлари, Олий Мажлис ва Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, Республика касаба уюшмалари қурултойида қабул қилинган тавсияномалар асосида тузилган бўлиб, жамоа аъзолари маиший турмушининг барча соҳаларини қамраб олган.

Талабаларга стипендияларни, профессор-ўқитувчиларга ойлик маошларни ўз вақтида бериш, уларни моддий рағбатлантириш, яшаш ва ўқиш шароитларини яхшилаш, меҳнат ва техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинишини таъминлаш, талабалар, муаллимлар, хизматчи-ходимларнинг дам олиши ва саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш каби қатор масалалар диққат марказида тутиб келинмоқда.

Ижтимоий ҳимоя ўз-ўзидан бўладиган иш эмас, албатта. Қўйилган вазифани амалга ошириш учун давлат ёрдамидан ташқари ички имкониятлардан кенгроқ фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Чунки, бозор иқтисодиёти боқимандалик кайфиятидан қутулиш ва тадбиркорлик билан иш юритишни талаб этаяпти. Жамоа аъзоларининг моддий манфаатдорлиги ҳақида жиддий қайғураяпмиз. Ўтган йилнинг ўзида 281 ўқитувчи-ходимларга 94178 сўмлик мукофот пули берилди. Бюджетдан ташқари олинган маблағ ҳисобидан 714 нафар ҳамкасбларимизга 266760 сўмлик, 7 нафар талабага 2256 сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

Ижтимоий ҳимоя ҳақида сўз кетганда жамоа аъзоларига берилган имтиёзлар ҳақида тўхтаб ўтиш ўринли, деб ўйлаймиз. Аввало шуни айтиш лозимки, барча профессор-ўқитувчилар ўзлари яшаб келган давлат уйларини хусусийлаштириб олдилар. Бундан ташқари, улар барча коммунал хизматлар ҳақининг 50 фоизини тўлашади. Газ, сув, электр қувватидан фойдаланганликлари учун ҳам шундай тартиб жорий этилган.

Ҳозирги кунда ўқитувчи-ходимларнинг транспорт харажатларини қисман қоплаш ҳақида ўйлаяпмиз. Охунбобоев мавзеси — Қирғули, Марғилон, Қирғули, Аэропорт-Нурхон — Қирғули маршрутлари бўйича автобус қатновини йўлга қўйиш ва жамоа аъзоларининг ишга бепул

Бозор ва ижтимоий ҳимоя

келишини таъминлаш юзасидан тегишли транспорт корхоналари билан битим тузиш ниятимиз бор. Талабалар ётоқхонасида барча шароит муҳайё. Хоналар зарур жиҳозлар билан таъминланган. Ҳар қаватда ошхона бор. Хуллас, талабалар ётоқхонаси замонавий талабга жавоб беради, десак хато бўлмайди.

Институт маъмурияти ва касабақўм талабалар, профессор-ўқитувчилар хизматчи ходимларнинг умумий овқатланиши учун имтиёзли шароитлар яратиш борасида ҳам жиддий шуғулланмоқда. Ётоқхонада, барча ўқув корпусларида буфетлар ишлаб турибди. Институт ҳовлисида 220 ўринли ошхона, нонвойхона мавжуд. Бу овқатланиш муассаларида нархлар анча арзон. Чунки биз ошхона ва буфетларни марказлашган усулда зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб турамиз.

Соғлом танда — соғ ақл, дейди халқимиз. Бу, албатта, одамларнинг саломатлик даражаси ва кайфиятига боғлиқ. Жамоа аъзоларини мунтазам равишда табиий кўрикдан ўтказиш, санаторий-профилакторийлар, дам олиш уйларига йўлланмалар бериш, Шоҳимардондаги спорт-соғломлаштириш лагерига жалб этиш диққат марказида тутилаяпти.

Биз бу ўринда рақамларни келтириб ўтирмадик. Яқинда Республика тармоқ касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги вакиллари институтимизда бўлиб, ижтимоий ҳимоя бўйича олиб бораётган ишларимизни батафсил ўргандилар, бу борада ўз фикрларини айтдилар.

Талабалар, профессор-ўқитувчилар учун яратилган ўқиш, иш, дам олиш, соғломлаштириш шароитлари уларда яхши таассурот қолдирди. Шунингдек, йўл қўйилган нуқсонлар холисона кўрсатиб ўтилди.

Институт илмий кенгашида биз текшириш натижаларини кўриб чиқдик ва аниқланган камчиликларни бартараф қилиш бўйича тадбирлар белгиладик. Янги йил арафасида барча ходимларга бир қопдан бепул ун, арзон нархда ўсимлик мойи, макарон, пиёз, картошка каби озиқ-овқат маҳсулотлари улашилди. Шунингдек, бир ойлик маош миқдорида мукофот пули, бюджетдан ташқари маблағдан ҳар бир кишига 2 кило гўшт, 2 кило шакар, 2 кило гуруч бепул берилди.

Энг муҳими, ҳозирги ўтиш даврида жамоа аъзоларини ижтимоий ҳимоя қилиш, уларга оз бўлса ҳам моддий ва маънавий кўмак беришни институт маъмурияти, касаба уюшма қўмитаси ўзининг муҳим ва бирдан-бир вазифаси деб билаётир.

Биз бундан кейин ҳам ходимларимизнинг турмуш муаммолари билан астойдил шуғулланиб, уларнинг унумли меҳнат қилишлари ва яхши яшашлари учун барча чораларни кўрамиз. Зеро, моддий ва маънавият ғамхўрлик ҳозирги ички сиёсатимизнинг бош мақсадидир.

Р. ТОЖИЕВ,
Фарғона политехника институти ректор вазифасини бажарувчи, техника фанлари доктори, профессор.

НОЁБ ҚЎЛЁЗМА МАНБА

Республикамизнинг мустақилликка эришганлиги муносабати билан доно аждодларимиз яратган бебаҳо асарларни ўрганиш, тадқиқ этиш учун кенг имкониятлар яратилди. Мана шу қисқа давр ичида илгари оғиз ҳам очилмаган кўплаб алломаларимиз, уларнинг илмий мероси ўрганила бошланди. Республикамиз Президентининг кўрсатмаси билан 1996 йил Амир Темур йили деб эълон қилинди ва шу йил улуғ бобомизнинг 660 йиллик таваллуд тўйини тантана қиламиз. Шу муносабат билан азиз юртимизнинг турли гўшаларида мазкур тантанага бағишланган тадбирлар бўлиб ўтади. Амир Темур даври, ҳаёти, фаолияти ҳақидаги маълумотлар асосан қўлёзма манбалардагина сақланиб қолган. Бу ноёб тарихий асарлар жумласига Абдураззоқ Самарқандийнинг «Матлаус-саъдайн» ва «Мажмаул-баҳрайн», Шарафиддин Али Яздийнинг «Зафарнома», Мирхонднинг «Равзатус-сафо» ва шу каби қатор манбалар киради. Муҳим манба ҳисобланмиш Муҳаммад Ховандшоҳ Мирхонднинг «Равзатус-сафо» асари Алишер Навоийнинг илтимосига биноан 1496 йили яратилган. Бу асар форс тилида бўлиб унинг тўлиқ номи «Равзатус-сафо фи сийрати анбия, мулук ва хулафо», яъни «Пайғамбарлар, подшоҳлар ва халифалар сийрати ҳақида маълумот берувчи поклик боғи» деб аталган. Ҳажми жиҳатидан ҳам улкан бўлган бу асар 2500 варақни ўз ичига олади. Асарга яратилган давридан бошлабоқ қизиқиш жуда кучли бўлган. XIX асрга келиб асарнинг барча VII жилди Хоразмда адиб ва тарихшунос Муҳаммад Ризо Огаҳий томонидан ўзбек тилига таржима қилинган ва хоразмлик машҳур хаттотлар томонидан кўплаб қўлёзма нусхаларда кўчирилган. Ўзбек тилидаги бу қўлёзмаларнинг жилдлари Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик, ҳамда Ҳамид Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институти фондларида сақланмоқда. Кўп жилдли бу нодир манбанинг 1-жилди оламнинг яратилиши билан бошланади. 7 жилди Амир Темур авлодлари билан боғлиқ тарихий воқеалар билан тугайди. «Равзатус-сафо»нинг 6-жилдининг ярми Амир Темурга бағишланган. Тўйга тўёна билан дегандек Ўзбекистон ФА Ҳ. Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институтининг бир гуруҳ олимлари академик А. Қаюмов раҳбарлигида мазкур асарнинг Амир Темурга бағишланган қисмини нашрга тайёрладилар. Асарнинг тили ўзига хос мураккабликка эга. Илк дафъа уни ўқиган ҳозирги замон ўқувчиси уни англаб олиши мушкулроқ. Шунга қарамай бу ноёб манба Амир Темур, унинг ҳаёти, юришлари, ўша даврдаги тарихий воқеалар, шу даврнинг атоқли шахслари ҳақида тўлиқ маълумот бера оладиган тенгсиз асарлардан бири ҳисобланади. Биз қуйида мазкур асарнинг эътиборли бир қисмини ҳукмингизга ҳавола қилмоқдамиз.

Зоҳиджон ИСЛОМОВ.
Қўлёзмалар институти илмий котиби, филология фанлари номзоди.

1996 ЙИЛ — АМИР ТЕМУР ЙИЛИ

ПОДШОҲИ ГЕТИСИТОННИНГ ИККИЛАНЧИ МАРОТАБА МОРДИН ЖОНИБИҒА БОРҒАНИНИНГ ВОҚЕАСИН БАЁН ЭТМАК ВА ЖАҲОНИЙЛАР ШАҲЗОДАСИ АМИРЗОДА УЛУҒБЕК КЎРАГОННИНГ ВАЛОДАТИНИНГ КАЙФИЯТИН ЗУҲУР САРҲАДИҒА ЕТКУРМАКНИНГ ДОСТОНИ ТАҲРИРИДУР

Чун қиш айёми ниҳоятга етиб, анжум хисрави ўзининг байтуш шарафи тарафиға хиром қилғали ҳаракатга кирди. Ва баҳрубар шаҳриёри жазира Фатҳиддин сўнгра илтифоти офтобининг партавин лашкари қиёматасар аҳволиға солиб, яёқлариға от берди. Ва санаи ҳижриянинг етти юз тўқсон олтиланчи йилининг ражабининг ғуррасида туҳбат ва ҳашамат линоси Мордин тарафиға юзланди. Ва амирзода Мироншоҳ Кўрагон манглай расмида илгарирак равона бўлуб, ул вилоятнинг саҳронишинлари ҳаводис поёни ва новоибликда кўпи айланди. Ва мазкур ойнинг ўн иккиланчи кунида ҳазрат Соҳибқирони Кишварситон сипоҳи мансур била Мордин қалъасининг тегрусиға нузул буюруб, шаҳарнинг атроф ва жавонибиға муҳит бўлуб тушди.

Кус ва нақоранинг овози бу анбускунанд авжиға етушди. Ва сўнгги куни ҳазрат Соҳибқирон қўл ва бурангар ва жувангар лашкари била қалъа устиға мутаважжиҳ бўлуб, ҳаммадин илгари қўлнинг лашкари қалъанинг деворига шотулар қўюб юқориға чиқдилар. Ва алардин ўзга баҳодирлардин душманнинг атроф ва жавонибидин ҳамлалар келтуруб душманларни қавуб, қалъани мусаххар этиб, мухолифлар жон ваҳмидин тоғнинг қуллаcиға юз қўйдилар. Ва баҳодирлар аларнинг изидин бориб алардин кўп кимсани ўлтурдилар. Ва кўп қамар юзлук ўғуллар ва қуёш талъатлиғ қизларни отларнинг аёқи остида ҳалокат туфрақиға кетдилар. Ва зафарвуруд жунуд беҳисоб амволни қўллариға келтуруб, қалъанинг тубида урушга машғул бўлдилар. Ва ул андоқ бир қалъа эрдиким, маҳкам ва устиворлиқ бўлуб, бир баланд тоғнинг бошида айланиб, бир осиё айлангудек сув юқоридин ошоққа келадур эрди. Андоққим, шуаро ва булаға ўзларининг манзум ва маншурларида ул қалъанинг берк ва маҳкамлигиға ишорат қилиб битмишлар. Ва ул қалъадин шуҳаё била таъбир этмишлар. Алқисса, баҳодирлар ва муборизлар ул кун то шомғача уруш ўтин ёқдилар. Ва чун саҳар эҳтишом хирад юзиға зилом ниқобин чектирдилар ва урушдин қўлларин тортдилар даги тегрусида турдилар. Ва сўнгги кунида яна юқориға бориб ул кимсаларни ичкари бормоғинининг камарлариға паноҳ элтмиш эрдилар, тутиб ошоққа тушурдилар. Ва ҳисор арбоби чун нусратшиор сипоҳнинг сарпанжаси зўрин кўрдилар. Ва кўнгулларига хавф ва ҳарос истило топиб, тазарруъ ва зорлит оғозин қилиб аломон фарёдин фалакулафлок авжиға еткуруб омон тиладилар. Ҳазрат Соҳибқирон кишварситон қалъа тубидин қайтиб ўрдуй хумоюнға нузули ижлол буюрди. Ва Мордин аҳли тўқузлар ва пешкашлар юбориб, бож ва хирож бермакка ризоманд бўлдилар. Ва иттифоқи ҳасанадинким, ул сарзаминнинг одамлариға дастгирлик этди. Сабаб ва боиси ул эрдиким, аларнинг таҳажжуъ ва тазарруълари асносида Султония жанубидин сарой Мулк хонимнинг қошидин элчи етушуб хабарлар еткурдиким, санаи ҳижриянинг етти юз тўқсон олтиланчи йили жумодил-увлананг ўн тўққузланчисида, якшанба эрди, Султонияда оламийлар шаҳзодаси Шоҳрухға Тангри таоло ва таққаддаса аржуманд фарзанд каромат қилди. Ва нужум аҳли хуррам ва эҳтиётдин сўнгра андоқ маълум қилдиларким, валодат ҳангомида Асад буржи шаҳзоданинг боши ерга тушган ерининг шарқий уфқида тушуб, офтоб Ҳамал буржида эркондур...

Ҳазрат Соҳибқирони кишварситон бу хабарни эшиттач хушвақт ва хурсанд бўлуб, бу навъ атия шукронаси учун Мордин аҳлининг гуноҳин ўтди. Балким, ул молни қабул қилмиш эрдилар, ўзлариға бердилар ва дағи ул вилоятнинг ҳукумати зимомин Султон Исонинг биродари Султон Солиҳнинг иқтидоди қабзасида қўйди. Ва ул ердин инонин эвуруб ва пулларни бағишлаб песар азми бўлди. Андоққим, шаҳзодалар ва умаро ва нуёнларнинг ҳар бири бир йўл била ёндилар. Ва ул Ҳазратнинг ўзи Сур йўлидин мурожаат қилиб чун Шатнинг канориға етти. Амирзода Мироншоҳни ул вилоятнинг забти учун Дажла суйининг юқорисидин тамоми таъжил била юборди. Ва ўзи сувдин убур кўргузуб Мурғзорғаким, насими таййиби биҳишт бодидин нишон берур эрди, тушди. Бу ният билаким, Олатоғ жонибиға мутаважжиҳ бўлғай.

ОИЛА ДАВРАСИДА

ОТАУЛИ

ХЎЖАЛИК — ХЎЖАЙИНЛИК ЭМАС

Донишмандликда беназир халқимизнинг ўлмас қаҳрамони Насриддин Афанди — Хўжа Насриддинни юртимиздаги етти ёшдан етмиш ёшгача ёшу қари жуда яхши билади. Бу номни эшитишимиз билан беихтиёр лабимизда — кулги, кўнглимизда — хуш кайфият пайдо бўлади. Ана ўша ҳамиша ҳозиржавоб ва зукко Насриддин Афандининг қизиқ-қизиқ латифалари, турли муносабат билан айтган кўпдан-кўп ҳикматли гаплари ва ўта нозик қочиримларга бой иборалари ҳам борки, улар замиридаги ишораларни кўпчилик тушунавермайди. Тушуниш учун эса, алоҳида шарҳ, изоҳ, тушунтириш керак бўлади. Хусусан, Насриддин Афандининг тўйи билан боғлиқ икки иборат халқимиз орасида анча кенг тарқалган. Камина бу ибoралардан бири («Тўй тўй бўлмади, бола-чақа еб кетди»)ни атрофлича шарҳлаб, бир пайтлар «Халқ сўзи» рўзномасида (1991 йил, 6 январь) «Қалпоқ бозори» деган бир мақола эълон қилган эдим. Мана, орадан беш йилдан кўпроқ вақт ўтиб, Афандининг тўйига боғлиқ иккинчи иборани ҳам шарҳлаш имконияти ва зарурати туғилиб тургандек. Ибора шундай: «Тўй тўй бўлмади хўжа билан шайҳ эгаллаб олди».

Мазкур иборани қандай тушуниш керак?

Тасаввур қилинг: афанди бир умр мисқоллаб йиғиб, тўйда ботмонлаб совуряпти. Кўп йиллар тиришиб-тирмашиб, қўр-қут тўплаб ниҳоят, уйланяпти. Энди топган-тутганини дастурхонга тўкиб, эл-юртга зиёфат бериб, ўзи ундан эзгу тилак билан олқиш олмоқчи. Шу пайт тўйхонага хўжа билан шайх кириб келди-да, ҳамма уларга эҳтиром кўрсатиб оёққа қалқди, тўрга ўтқазди, тўй эгалари ҳам ҳурматини жойига қўйди. Лекин хўжа билан шайх ўз ҳаддини билмади — ўзини тўйнинг эгаси деб ҳис қилди. Йиғилганлар ҳам Афанди бир чеккада қолиб, хўжа билан шайхга ҳамду сано ўқишга тушиб кетдилар. Мақтов эшитаётганлар эса, ўзлари инсофга келибю, мақтовчиларни ҳам инсофга келтириш ўрнига баттар талтайдилар. «Ахир, тўй қилаётган биз эмас, бечора Афанди-ку!» деб ўйлаб ҳам кўрмадилар. Бу бедодликдан хуноб бўлган Афанди ҳалиги тагдор иборани тилга кўчиришга мажбур бўлади: «Тўй тўй бўлмади, хўжа билан шайх эгаллаб олди».

Бировнинг тўйига, эга чиқиб, тайёр ошга баковуллик қилиш эса, том манодаги хўжалик ва шайхлик эмас, балки ҳаддидан ошишдир, яъни, хўжайинликдир. Ҳолбуки хўжайинлик билан хўжалик ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Чунончи, рус тилидаги «хозяин — барин» мақолининг маъноси «хўжайиннинг айтгани айтган, дегани деган»га яқин бўлиб, бу ҳокими мутлақликдан бошқа нарса эмасдир. Халқимиз ўзининг узоқ асрлик тарихида машҳур латифалар айтилганидек, «ол»ни эмас, фақат «бер»ни биладиган ҳокими мутлақ хўжайинларни кўп кўрган. Лекин чинакам хўжа бўлиш, яъни, эл-юртга рўшнолик, қут-барака, бахт-саодат, руҳ бағишлаш, ўз нафсини тийиб, умрини ўзгаларга бағишлаб яшаш, ўз ғами эмас, халқ ғами билан яшаш ҳамма ҳам чидайвермайдиган ўта мушкул ва шарафли ишдир. Ўлмас миллий қаҳрамон — Хўжа Насриддин Афанди хўжайинлик эмас, том маънодаги мана шундай хўжаликнинг беқиёс тимсолидир.

Тилимиздаги уч сўз — хўжа, ҳожи ва хожа сўзлари мазмунан бир-бирига яқин бўлиб, айни чоғда улар ўртасида жиддий фарқлар ҳам бор. Хусусан, «ҳожи» бугунги кунда кўпчиликка беш қўлдек аёнки, Аллоҳ Таоло буюрган беш фарздан бирини адо этиб, Байтуллоҳни тавоб этган, яъни, ҳаж қилган одам. Хожа эса, кўпчиликнинг ҳожати чиқарувчи хожатбарор, яъни, бирор-бир қавмга руҳий раҳнамоликни ўз зиммасига олган пири муршид демакдир. Ҳожа Аҳмад Яссавий, Ҳожа Абдухолиқ Ғиждувоний, Ҳожа Баҳоуддин Нақшбанд каби саноқлигина илоҳий зотлар бундай шарафли ва ўта мушкул ишни қойилмақом қилиб уддалай олганлар. Ҳатто Хўжа Аҳрори Валийдек зот ҳам бундай шарафга ноил бўлолмагандар. «Хўжа»-чи? Бу халққа холис хизмат қилувчи одам, халқнинг аҳвол-руҳиясига масъул шахс демакдир. Ана ўша хўжа гоҳо ҳаддидан ошиб, ўзини эл хизматига бахшида этган холис хизматчи эмас, халқнинг хўжаини деб ҳис, қила бошлаши мумкинки, мана шундай кимсалар хусусида халқимизда тағин бир истеҳзоли ибора бор: «Хўжалар тушдан кейин айнийди». Иборанинг маъноси шуки, хўжанинг айниб, хўжайинга айланиши учун йиллар эмас, гоҳо атиги ярим кун ҳам кифоя қилиши мумкин. Ҳожа Аҳмад Яссавий, Низомиддин Мир Алишер Навоий, Мавлоно Муҳаммад Аминхўжа Муқимийдек улуғ зотлар ҳам мана шундай «тушдан кейин айниган» хўжа ва шайхлар хусусида ўтли асарларни битганлар.

Бугунги кунда халқимизга хўжайинлар эмас, айнимайдиган, асл, том маънодаги хўжалар ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ керак. Зеро, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ҳар биримизда ана шундай асл хўжалик ҳиссини қарор топтиришга бевосита боғлиқдир. Эътибор берсангиз, қадимий юртимизда «хўжа» сўзи билан бошланувчи қишлоқ, туман, кент ва шаҳарлар талайгина: Хўжакент, Хўжаобод, Хўжайли, Хўжаигор, Хўжасоат... Бу қутлуғ манзилларда бир пайтлар ўз умрларини халқ ғами билан кечирган том маънодаги хўжалар яшаб ўтганлар. Жумладан, Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романидаги Йўлчи — миллий озодлик ҳаракатининг раҳнамоларидан бири айнан Хўжакент қишлоғида туғилиб-ўсиб, Тошкентга келгани бежиз эмас, қонуний бир ҳолдир. Йўлчики, хўжакентлик экан, унинг тоғаси Мирзакаримбой ҳам асли хўжакентлик бўлиши табиий. Фақат Мирзакаримбой, жиянидан фарқли ўлароқ, «тушдан кейин айниган», яъни, ўзини халқнинг хўжаси эмас, хўжайини деб ҳис қила бошлаган хўжалардандир. Халқ ташвиши бир чеккада қолиб, ўз шахсий манфаати йўлида ҳар қандай ёвузликдан қайтмайдиган, инсоний сиёқини йўқотган, қон-қардошлик, қариндошлик ҳиссидан буткул маҳрум бўлган бир мол-дунё бандасидир. Том маънодаги хўжалик ҳиссини шакллантиришда бадиий жиҳатдан баркамол асарларимиз замиридаги мана шундай нозик ишораларга алоҳида зеҳн, диққат-эътибор билан қараш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Ҳозирги тилимизда «халқ хўжалиги», «қишлоқ хўжалиги», «хўжалик ҳисоби» сингари бир қатор сўз бирикмалари кўп қўлланилади. Рус тилидаги «народное ҳозяство», «сельское хозяйство», «хозрасчет» сингари бирикмаларнинг сўзма-сўз таржимаси бўлмиш бу атамалар, афсуски, ўзларининг туб луғавий маъноларини қарийб йўқотганлар. Ҳолбуки «халқ хўжалиги» атамасининг луғавий маъноси «халқнинг рўзғори», «халқнинг маблағи», «халқнинг бойлиги», «халқнинг топган-тутгани» эмас, аввало халқнинг ана ўша моддий ва маънавий неъматларга амалда эгалиги демакдир. «Қишлоқ хўжалиги» ҳам шундай: бу — қишлоққа эгалик, қишлоқнинг моддий ва маънавий равнақига масъулликдир. «Хўжалик ҳисоби» эса, «халқ хўжалиги» ва «қишлоқ хўжалиги»га нисбатан ҳам кўпроқ ҳар бир шахсда ана ўша хўжалик ҳиссини шакллантиришни тақозо этади.

Халққа, қишлоққа, ҳисоб-китобга, қўйинг-чи, барча моддий ва маънавий бисотларимизга хўжайинлик эмас, том маънодаги хўжалик ҳиссини шакллантириш ҳар биримизнинг миллий мустақилликни мустаҳкамлаш йўлидаги энг шарафли ва муқаддас виждоний бурчимиздир.

Чирчиқ шаҳридаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металл заводи МДҲ давлатлари ичида нафақат улкан қувватга эгалиги билан, балки электр лампочкалари учун вольфром симлари ишлаб чиқариш бўйича ҳам ягона ҳисобланади.
Суратда: назоратчи К.Колбаева.

Р.НУРИДДИНОВ олган сурат.

Мажиддин ХАВОФИЙ

ҲИКОЯТЛАР

Келтиришларича, Кисронинг бир ўғли бор эди. У жуда кўп овқат ер, ҳамиша хаста ва бемор эди. Ҳеч ким унинг касаллик сирини билмас эди. Бир табибни топиб келтирдилар.

У нуроний, яхши сувратли, соф мижоз ва серилож эди. Унинг нафасидан ранжур кишилар осойиш, қадамидан мажруҳ кишилар оройиш топарди. Йигитнинг томирига қўл қўйиб, кўп ейиш туфайли овқат ҳазм бўлмасдан ҳиқичоқ ва кекириш иллатига мубтало бўлганини билди ва уни муваффақиятли даволади.

—Унга нима бердинг? — деб сўради Кисро.

Маснавий:

— Очлик,—деб жавоб берди табиб.

Жисминг сиҳҳатини ўйласанг мудом,

Заруратдан ортиқ емагин таом.

Шундай деган Буқрот: «Гоҳида илож,

Меъда хилти бўлар ва яна мизож».

* * *

Ривоятлардан маълум бўлишича, ҳинд ҳакимларининг умри узоқ, ақли эса ўткир бўлар экан. Бунинг сабаби эса кам ейишдандир. Улардан бири бодом мағизидан катта овқат емас, бу ҳолни эса уч кунсиз такрорламас экан.

Қитъа:

Бир ҳакимдан эшитдимки, ўликдан-

Сўрса: «Ўлмоқ учун не сабаб ҳар чоқ»

Ундан тўққиз ўлик жавоб берарди:

«Ўлим сабабидир кўп овқат емоқ!»

* * *

Бир паҳлавонни кўрдим, бир кунда ўн манн таом ер эди ва саккиз манн пишиқ ғиштни муштининг зарби билан тупроққа айлантирар, бу томоша учун одамлардан чақа йиғарди. Мен унга: «Эй баднафсу пастҳиммат, тайёр ғиштни тупроққа айлантириб, чақа йиққандан кўра, тупроқни ғишт қилиб, мендан пул ол»,-дедим. Ўша куни пул ишлагани келди ва ўн кишининг овқатини еб, бир кишичалик иш қилмади. Эртасига эса қочиб кетди.

Байт:

Кишига гадолик бўлса гар одат,

Унга ўзга ишлар ёқмагай ҳеч вақт.

Емоқ — бу тирик юриш учун. Аммо ғофил кишилар ҳаётни ейиш учун берилган деб тушунадилар.

«Хористон» китобидан.

Маънавият муаммолари

КУТУБХОНАГА КИТОБ КЕРАК

«Ҳар йили кутубхонамизга камида 20 мингта китоб олардик. 1995 йили бу рақам 2 мингтага тушди...»

«Ўзбек тилидаги китоблар жуда оз...»

«Кутубхоначиларга ҳам эътибор, рағбат зарур...»

Гоҳо вақт топиб, бу тўрт қаватли муҳташам, сўлим бино дарвозасидан ажиб бир интиқлик билан, садоқатли дўст излаб кириб бораман. Ҳаёт ташвишларидан чарчаган, бироз дағаллашган дилим шунда андак майинлашади, ором олади. Ўша «садоқатли дўст» - китоб билан жим суҳбатлашаман... Кенг, ёруғ, сокин ўқув залида истаган газета-журналингизни аста варақлаб, янги шеърлар ўқиш қанчалар гаштли!..

Қуёшнинг гул исли шуълалари ҳўл,
Ипак булутлари-ҳўл, шаббодалар-ҳўл,
Олма ислари-ҳўл, райҳон иси-ҳўл,
Ёмғирлар тун бўйи шовуллаган тун...
О,менга бир қултум шабнам етарли,
О, менга бир қултум ёмғир етарли,
У дунё, бу дунё-там-там етарли,
Ёмғирлар тун бўйи шовуллаган тун
Эртага бир гўзал саҳар бўлади.

Қўқонлик шоира Дилбар Ҳамзахўжаеванинг ушбу сатрларини яна бир қайта ўқиб, кейин бошқа саҳифаларга ўтаман...

Хуллас, ўзимни бир поғона улғайгандек ҳис қилиб, дам олиб, хуш кайфият билан ишга ё уйга шошиламан...

Бу ерда гап Ал-Фарғоний номли Фарғона вилоят кутубхонаси ҳақида бораяпти. Шаҳар марказининг сўлим ва тинч «Маърифат» кўчасида қад ростлаган мазкур масканда 500 минг китоб сақлаш имконияти бор. Мустақил билим олиш учун барча қулайликлар, учрашувлар, тадбирлар ўтказиш учун мўъжаз маданият саройи мавжуд. Бино 70-йилларда қурилган. Кутубхона ҳадемай юз ёшга тўлади.

Айтиш жоизки, бу ердаги зиёкорлар жуда хушмуомала, оғир-босиқ, ўз ишининг усталаридир. Зеро, улар кўп йиллардан бери сабр ва муҳаббат билан ишлаб, худди китоблардек муҳтарамлик касб этишган. Тажрибали маданият ходими Фотима опа Раҳимова 1967 йилдан бери кутубхонага мудиралик қилади. Муовини Ўктамхон Одилова доим у билан ёнма-ён.

Яқинда Фотима опа билан суҳбатлашиб қолдим. Бу ерда муаммо йўқдир, деб ўйлагандим, адашибман.

- Ҳар йили камида 20 минг дона янги китоблар олардик,-дейди Фотима опа, - ўтган йили бу рақам 2 мингтага тушди. Боз устига ўзбек тилидаги китоблар жуда оз. Ҳаётимизда катта ўзгаришлар бўлаяпти. Республикамизнинг бой тарихига, ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид адабиётлар йўқ даражада. Ишбилармонлик, фермерлик ҳаракати ҳақида китоблар сўрашади, топиб беролмай хижолат бўламиз. Қани энди, табиатни эъзозлаш, ҳунар, тил ўрганишга оид зарур қўлланмалар, рисолалар бўлса... Россиядан кўпгина ўқимишли китоблар олардик, ўтган йили бунинг иложи бўлмади. Одамлар китобдан, кутубхоналардан узоқлашиб бораётгандек. Бунинг учун иқтисодий қийинчиликлар рўкач бўлмаслиги керак.

Тўғри, кутубхонамиз 340 мингдан ортиқ китоб фондига эга. Лекин уларнинг анчагинаси эскириб, мазмуни ҳам замон талабига мос келмай қолди. 20 минг 500 нафар доимий китобхонимиз бор. Бугун уларнинг талаби ҳам бошқача. Қисқаси муаммоларимиз оз эмас.

Китобхонлар билан кутубхона ўртасидаги муносабатни яхшилаш мақсадида Фотима опа бошлиқ зиёкорлар тиним билишмайди. Шоир, ёзувчилар, турли касб эгалари билан учрашувлар ўтказиш, мунозаралар, кўрик-танловлар уюштириш одат тусига кирган. Вилоятдаги 719 та кутубхонага уларнинг деярлик ҳаммаси нобоп биноларга жойлашган услубий ёрдам кўрсатилаяпти.

-Яқинда матбуотда,-деб давом этади Фотима опа.-Алишер Навоийнинг 20 томлик мукаммал асарлар тўпламини нашр этиш ҳақидаги Фармонни ўқиб, жуда хурсанд бўлдим. Бу китоблар кутубхонамизнинг ноёб бойлиги бўлиб қолишига ишончим комил. Очиғини айтганда забардаст бобокалонларимиз, олиму файласуфларимиз, Ал-Беруний каби алломаларимиз асарлари ўзбек тилида тўлиқ ҳолда чиққанича йўқ. Бўлар-бўлмас адабиётларни эмас, ўзбек халқининг маънавий мулкига айланган китобларни чоп этишга кўпроқ эътибор беришингиз лозим. Кутубхонамиздаги мебеллар камайиб, эскириб қолган. Албатта, вилоят ҳокимияти, маданият вазирлиги қараб туришгани йўқ. 1996 йил обунаси учун 2,5 миллион сўм пул беришди. Шунисига ҳам шукур.

Ёдимда, 80-йилларда «Саодат» журнали Тошкент яқинидаги ўша пайтда «Партия XX съезди» деб аталган хўжаликни оталиққа олиб, унга маданий ёрдам кўрсатишга жазм этди. Жумладан, ҳар биримиз совхоз кутубхонаси учун камида ўнталадан китоб ҳадя қилгандик ва бу билан кутубхона анчагина бойиган эди. Зулфия опа бошчилигида машҳур ёзувчи, санъаткорларни бошлаб бориб, деҳқонлар билан учрашувлар уюштирардик. Учрашувга борган ёзувчи, шоирларни ҳам китоб ҳадя этишга даъват қилардик ва ҳоказо.

Ишбилармону тадбиркорлар кўпайган ҳозирги кунда нега бу тажрибани қўллаш мумкин эмас? Ахир уйимизда жавонларни «безаб» турган қанча китобларимиз бор. Нечун уларни кутубхоналарга туҳфа этиб, омманинг мулкига айлантиришни ўйламаймиз? Маънавий мулкимиз бўлган адабиётлардан баҳраманд бўлмаса, улар нима учун керак? Қачонгача кутубхоналарга ўгай кўз билан қараймиз?

-Яна Фотима опага мурожаат қиламан.

-Шунча йил катта кутубхонада ишлаб, бирон унвон ё мукофотга сазовор бўлдингизми?

У жилмаяди.

-Мени қўятуринг,-деди.- Бутун умрини китоблар орасида ўтказган фидоий ходимларимиз бор. Замира Мирзаева, Нелья Бегиева, Юлдузхон Болтебоева, Алла Барчакова, Моҳира Охунжонова, Одинахон Қодирова, Салимахон Юсупова, Шоира Қосимова ва бошқалар. Ана шулар рағбатга лойиқ. Лекин... Кутубхоначилар билан ҳеч кимнинг иши йўқ.

Маошлари ҳам мақтовли эмас. Дилларга зиё, нур таратиб, элнинг савобини олишаётганини айтмаса... Истиқбол сари юз тутган эканмиз, маънавиятни унутишга ҳаққимиз йўқ. Зеро маънавият жамиятнинг юзидир.

Ўринли гап. Бугун иқтисод билан баробар маънавиятга ҳам катта эътибор керак. Китоб ва кутубхона биз учун бебаҳо хазинадир. Китобни соғиниб, унга интилиб яшасак, ҳаётга, Ватанга муҳаббатимиз ошаверади.

Санъат МАҲМУДОВА.
«Ишонч» мухбири.

Инсон ва асаб

ОДАМЛАР НИМАДАН ЧАРЧАЙДИЛАР?

Сўнгги йиллар мобайнида ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизнинг барча жабҳаларида жадал ривожланиш кузатилмоқда. Ишлаб-чиқаришда фан-техника ютуқлари, янги технологиялар тобора кенгроқ жорий этилаяпти. Айни чоқда бу илмий-техник жараёнлар ўз навбатида маълум бир мураккабликларни ҳам юзага келтирмоқда. Буларнинг барчаси сўзсиз, мазкур жараёнлар иштирокчиси бўлган одамнинг жисмоний, ҳам руҳий дунёсига таъсир этиб, унда асабий ва жисмоний маълум бир зўриқиш, толиқишларни келтириб чиқаради. Шунинг учун бўлса керак, ҳозирги вақтда «ишларнинг кўплигидан» нолиб, чарчаб толиқаётганлигидан шикоят қилиб юрувчи одамларни тез-тез учратиш мумкин.

Хўш, одамлар нимадан кўпроқ чарчаб-толиқадилар? Албатта бу саволга кўпчилик: «Нимадан бўларди, ишдан-да, ҳар хил юмушлар, ташвишлардан-да!»-деб жавоб бериши табиий. Бироқ, шуниси ҳам маълумки, гоҳида одам соатлаб, кунлаб тинимсиз ишлаши мумкин, лекин бажараётган иши кўнглига хуш келса ва бунинг устига юришиб турган бўлса, у чарчаганини ҳис қилмайди. Бундай вазиятда чарчоқ умуман бўлмайди. Очиғини айтганда, одам кўп ишлаганидан эмас, балки яхши ишламаганидан ҳориб-чарчайди.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, ички (руҳий) қувватнинг учдан бир қисми мақсадсиз ҳаракатларга, мускулларнинг кераксиз таранглашуви ва зўриқишига сарфланар экан. Ҳақиқатан ҳам бирон-бир ишни бажараётганда, айнан шу ишни бажаришга мутлақо алоқаси бўлмаган мускуллар (масалан, жағ, кафт, мускулларининг, пешона)нинг зўриқиши, тиришиб ёки таранглашиб туриши кабилар кузатилади. Булар эса, ички қувватнинг маълум даражада беҳуда сарфланишига олиб келади. Шунинг учун бирон бир фаолиятни амалга оширишда, фақат ишлаши, кучланиши лозим бўлган мускулларнинггина ва уларнинг ҳам лозим бўлган даражадагина зўриқишини таъминлашга эришиш мақсадга мувофиқдир.

Бунинг учун, ўзининг ички ҳолатларини кузатиб боришга, ўз-ўзини назорат қила олишга, мускуллар зўриқишини пасайтиришга ўрганиш учун бир оз вақт куч ва қувват сарфлаш фойдадан ҳоли бўлмайди. Ҳар хил аутоген машқларни ўзлаштириш лозимдир.

Ички (руҳий) қувватнинг иккинчи учдан бири, кераксиз ва ноxуш ҳиссиётларга-жаҳл чиқиши, хафагарчилик, ҳар бир кўнгилсизликларни кутиш, безовталик, ваҳима, қўрқув, ёмон кайфият, ортиқча шошқалоқлик кабиларга сарфланади. Бу рўйхатни янада давом эттиравериш мумкин. Буларнинг барчаси одамнинг ички қувватидан озиқланувчи кушандалардир.

Ниҳоят, одамнинг ички қувватининг (жумладан вақтнинг ҳам) сўнгги учдан бир қисми ҳар хил икир-чикирларга, доимо пайдо бўлиб турувчи ва кўпинча кераксиз юмушларга, қизиқишларга, беҳуда орзу-ҳаёлларга ва шунчаки беъмани сафсатабозликка сарфланади. Булардан қандай халос бўлиш мумкин? Бунда, кимларгадир ИИТҚ (Ишни илмий ташкил қилиш) ёрдам берса, кимгадир (ўз режасига кирмаган ишлар юзасидан) «Йўқ!» - дея олиш ёрдам бериши мумкин.

Одамнинг вақтини ҳам, қувватини ҳам аёвсиз ютиб юборадиган қизиқишлар нималардан иборат? Буларга «Сенга нима учун керак?» - деб бериладиган саволга «Шунчаки қизиқдимда» - деб берилган жавобга тааллуқли барча ишлар киради. Ўқиб чиқиш қизиқ, кўриб чиқиш, гап сотиб ўтириш қизиқ... Умуман қизиқарли нарсалар кўп, бироқ буларнинг кўпчилиги КЕРАКСИЗ!

Кўзингиз тушган ҳамма нарсани ҳам ўқийверсангиз-сиз ҳар томонлама ривожланган эмас, балки мияси керак-кераксиз ахборотлар билан тўлдирилган шахс бўлиб қоласиз.

Гап сотиб ўтириш ҳам қизиқ. Бироқ шуни айтиб ўтиш жоизки, бегона одам билан гаплашиб ўтириш одобдан бўлмаганидек, таниш одам билан индамай ўтиравериш ҳам одобдан эмас. Шунингдек, гапиришнинг ҳожати бўлмаган вақтда ҳам, нималар ҳақидадир гаплашиб ўтириш ҳам сафсатабозликдир.

Юқорида келтириб ўтилганларнинг барчаси одамнинг ички (руҳий) қувватини беҳудага сарфлаб, унда чарчоқ пайдо қилиш, бунинг оқибатида эса асаб зўриқиши, стресс каби ҳолатларнинг юзага келишига сабаб бўлиши мумкин. Буларнинг олдини олиш учун қуйидагиларга амал қилиш лозим:

-мускуллардаги беҳуда ва ортиқча зўриқишларни камайтиринг:

-кераксиз салбий ҳиссиётлар билан миянгизни «озиқлантирманг»:

-сафсатабозликдан бутунлай воз кечинг.

Шулар билан бирга ички (руҳий) қувватни эҳтиёт қилишга ва уни беҳуда сарфламасликка одатланиш лозим. Бу ўринда руҳий қувватни ўзлаштиришга, сарфланиб бораётганининг ўрнини тўлдиришга, қувват манбаларини топа билишга ўрганиш ҳам муҳим вазифалардан ҳисобланади. Уларнинг айримларига қандай эришиш усуллари ҳақида эса газетанинг келгуси сонларида тўхталиб ўтамиз.

Нурмат СОҒИНОВ.

Билиб қўйган яхши

КАШФИЁТЛАР ТАРИХИДАН

1928 йили лондонлик шифокор Александр Флеминг ўзининг мўъжазгина тажрибахонасида нималарнидир ёзиб ўтирар эди. Бир вақт у ўрнидан турди-да, дераза ёнига борди. Дераза токчасида оғзи қопқоқланган бир нечта шиша идишчалар турарди. Уларнинг ичида йирингли касаллик қўзғатувчи стафилококк микроблари урчириб қўйилган эди.

Олим идишларнинг бирини қўлига олиб кўрди-ю, ҳайрон қолди. Идиш ичида кўк моғор пайдо бўлган, ана шу жойдаги микроблар йўқ, бўлиб кетганди. Демак, кўк моғор (лотинча пенициллиум) йирингли касаллик қўзғатувчи микробларнинг кушандаси экан.

Флеминг, моғор микробларни ўлдирувчи аллақандай суюқлик ажратиб чиқаришини ва бу суюқлик фақат стафилококк микробларинигина эмас, бўғма, қуйдирги, захм касалликларини тарқатувчи микробларни ҳам ўлдира олишини аниқлади.

Шунда у моғор моддасининг шифобахшлик хусусиятини биринчи бор амалда синаб кўрмоқчи бўлди: бемор ярасини моғор суюқлиги шимдирилган дока билан боғлаб қўйди. Афсуски, бунинг фойдаси бўлмади. Флеминг мазкур суюқлик таркибидаги пенициллин деб ном олган дорини соф ҳолда ажратиб олиш усулини ҳали билмасди. У ўз мақсадига эришиш учун бу йўлдаги тадқиқотларини давом эттирди.

1938 йилнинг охирларида Оксфорд университетида профессор Говард Флори раҳбарлигида бир гуруҳ олимлар пенициллин олишга оид изланишларни бошлаб юборишди. Машаққатли меҳнат натижасида Флори ва унинг шогирдлари оз миқдорда пенициллин ҳосил қилишга муваффақ бўлдилар.

Қони заҳарланган беморга бир неча бор пенициллин укол қилишди. Орадан бир неча кун ўтгач, унинг иситмаси қолди, баданидаги фасод ҳам барҳам топди. Шундай қилиб пенициллин синовдан муваффақиятли ўтди.

Пенициллинни кашф этганлари учун Флеминг, Флориларга Нобель мукофоти берилди. Флори эса Англия Фанлар академиясининг Президенти қилиб сайланди.

***

Француз кимёгари Бернал Куртуа ўз лабораториясида одатдаги тажрибасини ўтказар, унинг олдидаги столда икки идиш турарди. Бирида— денгиз кўлининг спиртли настойи, иккинчисида эса сульфат кислота.

Бу вақт олимнинг елкасида севган мушуги ўтирарди. Мушук тўсатдан стол устига сакраб тушганди, ҳар иккала идиш чилпарчин бўлди. Улардаги суюқликлар бир-бирига қўшилиб, хонани кўк-тунафша ранг буғ-булутдек қоплади. Янги элемент — йод шу тарзда (1811 йилда) кашф этилган эди.

Олим бу ихтироси учун Франция Фанлар академиясидан 6000 франк мукофот олди.

А. АЛИЕВ тайёрлади.

Маданият

ҚЎШАЛОҚ БАЙРАМ

Пойтахтимизнинг Яккасарой туманидаги 144-мактабда кўп йиллардан бери ҳинд тили ўқитилади. Яқинда бу ерда қўшалоқ байрам нишонланди. Ҳиндистоннинг мустақиллик куни ҳамда алифбе байрами муносабати билан ўтказилган тадбирда мактаб жамоаси, кўплаб азиз меҳмонлар иштирок этдилар.

— Бизнинг урф-одатларимиз, маданиятимизни чуқур ўрганиб, миллий рақсларимиз, куй ва қўшиқларимизни моҳирона ижро этганликларингиз учун катта раҳмат! — деди ўз сўзида Ҳиндистоннинг Ўзбекистондаги элчихонаси масъул ходими Алон Сен. — Мамлакатларимиз ва халқларимиз тақдирида ўхшаш жиҳатлар кўп. Дўстлигимиз мустаҳкамланаётганидан мамнунмиз. Бугунги тадбир фикримизга жонли мисолдир. Уни ташкил этиш ва ўтказиш учун анча меҳнат қилинганлиги сезилиб турибди.

Шундан сўнг ҳурматли меҳмон кечанинг фаол иштирокчиларига совға-саломлар топширди. Куй қўшиққа, қўшиқ эса жозибали рақсларга уланди.

Байрам либослари ва безакларини тайёрлашда Ҳакимахон Шукурованинг хизмати катта бўлди. Кечада ўз маҳоратини намойиш этган бир гуруҳ жамоатчи ўқувчиларга мактаб маъмурияти томонидан ажратилган пул мукофотлари топширилди.

Фарида УСМОНОВА.

Ўзбекистон касаба уюшмалари мукофотининг совриндорлари

САҲНАДАГИ МЎЪЖИЗАЛАР

Театрлаштирилган томоша «Дунёнинг яратилиши» хореографик композицияси билан бошланади. Саҳна безаклари, дид билан танланган ёғдулар, маҳорат билан саралаб олинган мусиқа, энг муҳими, нафосат билан ижро этилаётган рақс сизни — мангу азалий қадриятлар хусусида ўйга толдиради. Ўзингизда аллақандай ички руҳни ҳис қила бошлайсиз. Бора-бора, оғир ва туйғули бу мусиқа қувноқ ва енгил оҳанглар билан алмашинади, саҳнада «Шарқ» хореографик композицияси бошланади. Кетма-кет «Баҳор» вальси, «Мангу олов» композицияси ижро этилади...

Фарғоналик ҳаваскор ижрочиларнинг концертлари Олмалиқ ва Бекобод, Тошкент ва Чирчиқ, Навоий ва Самарқанд шаҳарларида ҳам ана шундай олқишлар билан кутиб олинди. Уларнинг ҳассос маҳоратини ўз вақтида Москва ва Рига, Киев ва Санкт-Петербург томошабинлари ҳам қизғин кутиб олишганлиги эслатилса, бу ижодий гуруҳнинг ижро салоҳияти аён бўлади-қолади. Шу боис ҳам «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Фантазия» деб ном олган ритм-балет гуруҳи Ўзбекистон касаба уюшмалари мукофотининг 1995 йилги совриндори деб топилгани бежиз эмас.

Бундай эътироф ва шараф йўлини гуруҳ осонликча босиб ўтгани йўқ. «Чимён» санаторийсининг даволаш физкультураси бўйича табиби Сергей Александрович Фёдоров 1982 йили ўз теварагига бир неча иштиёқ мандларни тўплади. Машғулотларни «Химик» маданият саройида бошлашди. Беш йиллик жиддий изланишлар, ижодий баҳс-мунозаралар, энг асосийси тинкани қуритувчи ғоят мураккаб машқлар катта концерт билан якунланди. Хореография рақсининг бу ҳаваскорлари дастлабки оммавий чиқишларидаёқ томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди.

— Эътироф масъулият ҳам юклар экан, — дейди «Фантазия» ритм-балетининг бадиий раҳбари Сергей Фёдоров. — Биз ўз ижрочилик маҳоратимизни сайқаллаштириб бордик. Бугунги хореографик композицияларимиз ўз мазмуни, саҳналаштирилиш даражаси, ижро маҳорати жиҳатидан талабчан мутахассислар томонидан ҳам юқори баҳоланмоқда.

Жумладан, улар театрлаштирилган «Қирра» балет рақсларини саҳналаштиришди. Унинг замирида азалий фалсафий мушоҳадалар ётади. Яхшилик билан ёмонлик, гўзаллик билан беўхшовлик, ақл-идрок билан бадфеъллик ўртасидаги курашлар хореографик ижрода мафтункор саҳна асарлари қабилида гавдаланади. Рақс тили билан саҳнада яратилган мўъжизалар одамларга эзгулик ва нафосат улашади. Бу рақс композициялари хореография санъати бугун намоён эта олувчи барча жиҳатларни ёркин бўёқларда акс эттира олган. Бу бўёқлар саҳнадаги ўйноқи нурлар, ифодали мусиқа, энг муҳими, жилвадор ижро маҳоратида акс этади. Андижонлик бастакор Николай Чурин, машҳур жазчи Леонид Отабеков, бетакрор Альбиони, Родригес, Крис де Бург ва Мореннинг мусиқа асарлари бамисоли ижрочиларнинг ўзини ҳаёллар, орзулар ва ҳис-туйғулар оғушига олиб кетгандек.

«Фантазия» ритм-балетининг ҳар бир концерти томошабинлар учун бу нафис санъатнинг ёркин байрамига айланмоқда. Бундай байрамлардан олис чегара қисмларининг жангчилари ҳам, Фарғона гарнизони аскарлари ҳам, Навоий олтин конларининг заҳматкашлари ҳам, Самарқанд ва Чирчиқ кимёгарлари ҳам баҳраманд бўлмоқдалар.

Шу кунларда бу истеъдодли ижодий гуруҳ «Буюк ипак йўлларида» деб номланувчи икки бўлимдан иборат дастур устида иш олиб бормоқда. Бу оҳанграбо дастур Буюк Ипак йўли ўтган ўлкаларда яшовчи миллатлар ва элатларнинг миллий санъатлари ўзига хослигини нафис хореографик рақслар воситаси билан гавдалантиради.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
Фарғона вилояти.

Суратларда: 1. Театрлаштирилган «Тақдимот» саҳнаси; 2. «Ялло, ялло»; 3. «Йўловчилар» хореографик композициясидан бир саҳна.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ГУЛ ЎСТИРУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкентдаги «Ирода» тижорат ишлаб чиқариш фирмаси чинни (гвоздика) гулининг сифатли кўчатларини Голландиядан келтириб беришга буюртмалар қабул қилади. Буюртма тўрт ҳафта ичида бажарилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 100-уй.

Телефонлар: (3712) 34-25-66, 35-86-72, 35-24-10.

«ШИМАРТ» фирмаси

тел: (8-3712) 91-02-32, 91-60-01

Металл прокат (трубалар, учбурчак (уголок), арматура, пўлат чивиқ, тахта шаклли металл, швеллер, тунука, металл, тасма, чамбарак)ларни етказиб бериш бўйича 1996 йил учун шартномалар тузади.

Металл прокатларини **доимий суратда** майда улгуржи тарзда ва вагонлаб сотиб олади ёки айирбошлайди. Диаметри 325-1020 ммли трубаларни, 6-30х8, 6-100х4 металл тасмаларини, № 5 швеллер ҳамда № 20 тўсинларни, қалинлиги 25, 40, 50 ммли тахта шаклидаги металларни 25-130 ммли чамбарак (круг)ларни, диаметри 15-25 ммли арматура ва иссиқхоналар учун қалинлиги 0,12 мм, эни 3 метрли полиэтилен пленкани сотади.

Манзил: 700005, Тошкент-5, 8-Март кўчаси, 57-уй, 73а/я

Ташкилот ва муассаса раҳбарлари, касаба уюшма қўмиталари раислари ҳамда барча фуқаролар диққатига!

Наманган вилоятининг Тўрақўрғон туманида инсон саломатлигини тиклашда, умрни узайтиришда, меҳнатда ва турмуш ташвишларида толиққан асабларга дам беришда «ШАХАНД» номи билан аталувчи тенгсиз сиҳатгоҳ борлигидан хабардормисиз? Аввало, «Бобурнома» асарида тасвирланган қадимий Ахсикент шаҳри харобаларидан унча узоқ бўлмаган жойда ўрнашган, азим Сирдарё соҳилларидан эсган ўйноқи насимлар дилни яйратадиган, бутун майдони 23 гектарлик боғ-роғлар билан қуршалган, мовий кўл атрофидаги чойхоналари ўзбекона гурунгларга мослашган бу оромгоҳнинг ўхшашини топа олмайсиз. Муҳими, ҳаракат аъзолари касалликлари, периферик асаб системаси хасталиклари ва унинг оқибатлари, гинекологик касалликлар, ошқозон-ичак хасталиклари, урологик-гинекологик, тери ва тери-аллергик касалликлари муолажасини топади. Мўъжизали минерал сув билан ванна қилиш, шам ва азократ қўйиш, уқалаш, ўсимликлар дамламалари, замонавий тиббиёт усул ва воситалари кенг қўлланилади.

Манзилгоҳ: Наманган вилояти, Тўрақўрғон тумани, Шаханд қишлоғи. «Оқтош» поезд бекати.

ДУШАНБА, 26

Профилактика муносабати билан 26 февраль куни Ўзбекистон телевидениеси биринчи дастурининг кундузги кўрсатувлари 6.30 дан 12.35 гача ЎзТВ III канали орқали намойиш этилади.

I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
Публицистик «Ҳумо» кўрсатувлар дастури:
18.10 1. «Қуёш юрти».
18.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 2. Биржа ва банк хабарлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Соҳибқирон». Бадиий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадали Абдукундузов.
21.10 3. «Мувозанат».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.20 «Дилрабо дерлар сени». Убайдулла Алиев куйлайди.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Палитра».
19.05 ТВ II намойиш этади.
19.15 «Постфактум».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Мўъжиза». Дэвид Копперфильд.
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Курьер».
21.15 «... яна об-ҳаво ҳақида».
21.25 ТВ II намойиш этади.
21.35 «Уфқлар».
21.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.05 — 00.05 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ҳафтанома».
8.00 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Италия таассуротлари». 5-кўрсатув.
8.55 «Чет эллик қиз». Бадиий фильм.
10.05 «Темир тан даҳолар». Компьютерлар Ўзбекистонда.
10.35 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
11.25 «Маърифат бешиги».
11.55 — 12.35 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.

* * *

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тоғ капалаклари». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.20 — 21.40

*

21.40 «Ғолиб». Бадиий фильм.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.55 «Алибек Днишев». Телефильм.

IV

17.05 «Кўзмунчоқ». Болалар учун кўрсатув.
17.40 «Йўлингиз бехатар бўлсин».

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Тафсилот». Ахборот кўрсатуви.
20.15 «Янги иқтисод».
20.50 «Оқ соя».
21.20 «Спорт-тайм».
21.50 «Таҳлил». Ҳафта мобайнидаги газеталар шарҳи.
22.05 Эълонлар.
22.10 «5+1». Ёш томошабинлар театрининг актрисаси Ф. Режаметова билан суҳбат.
22.40 — 23.40 «Афғон тупроғидан қайтган баҳодирлар». Афғонистондан қўшинлар олиб чиқиб кетилганлигининг 7 йиллигига бағишланган 2-кўрсатув.

СЕШАНБА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Биржа ва банк хабарлари.
8.50 «Рики, Тики, Тави». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
9.40 «Булоқлар кўз очганда».
10.10 «Камондаги қалб». Мусиқий дастур.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Немис тили.
11.30 Она тили.
12.00 — 14.00 «Бешинчи довон». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Синфдош». Тележурнал.
18.40 Футбол шарҳи.
18.55 «Бугунги Европа». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 Эстрада тароналари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Соҳибқирон». Бадиий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадали Абдукундузов.
21.10 Янги ёзилган куй ва қўшиқлар.
21.45 Бевосита мулоқот.
22.45 «Ёшлар билан юзма-юз».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.25 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 ТВ II намойиш этади.
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Бизнес-уик».
20.05 «Мусиқий йўлка».
20.10 «АРТ-журнал».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Кордон-блю» («Ош бўлсин»).
21.10 «Видеогид».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.50 «Кинонигоҳ».
23.30 — 00.10 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Қўқон». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
7.30 — 9.00 «Телетонг».

* * *

18.20 — 21.40

*

21.40 «Табассум ўғрилари». Бадиий фильм. 1-серия.

*

Россия давлат телевидениеси

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

IV

17.05 «Алавердлар». Бадиий телефильм.
17.40 Камер куйларидан концерт.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
21.10 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.
22.10 Эълонлар.
22.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.45 — 00.15 «Кинематограф».

ЧОРШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Кураш. Ўзбекистон чемпионати.
9.30 «Шукрона». Публицистик кўрсатув.
10.00 «Оналар мактаби». Тележурнал.
ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИ:
10.30 Инглиз тили.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.

Ойнаи жаҳонда

11.30 «Ассалом, Япон тили».

*

12.10 «Қашф этилаётган имкониятлар». Самарқанднинг жонон пиёласи.
12.40 — 13.50 Ш. Бошбеков. «Чорғбонлар». Тошкент Маданият техникуми талабаларининг диплом спектакли.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ўз аризасига биноан». Мультфильм.
18.20 Спорт хабарномаси.
18.30 «Агрофирма — давр талаби». Публицистик кўрсатув.
18.55 «Навоий дунёси». Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Иқтисод чорраҳаларида». Тележурнал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Соҳибқирон». Бадиий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадали Абдукундузов.
21.10 «Ўзбекистон — Ватаним маним». Қўшиқлар кўрик-танлови.
21.50 «Тўти қушли аёл». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.35 Япония ҳақида ҳикоялар.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 ТВ II намойиш этади.
18.40 «Кулгига нима етсин!».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Ҳайвонот оламининг сири».
21.45 Оҳанглар ва Эълонлар
22.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.55 — 23.55 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Кабутарим», «Есенсой чўлларида». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
7.30 — 9.00 «Телетонг».

* * *

18.20 — 21.40

*

21.40 «Табассум ўғрилари». Бадиий фильм. 2-серия.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.45 «Байрам-Али». Телефильм.

IV

17.05 «Ҳаракатда баракат». Самарқанд химия заводи.
17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «02» тўлқинида.
20.30 «Тажриба ва тадқиқотлар».
21.00 «Халқ саломатлиги йўлида».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Тошкент оқшомида».
22.50 — 23.30 «Туризм-ревю» (такрор.).

ПАЙШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Иқтисод чорраҳаларида». Тележурнал.
8.50 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм.
9.55 «Элга хизмат». Талаб ва таклиф.
10.25 «Қишлоқ стадионларида». Оммавий спорт масалалари.
10.45 Ўзбек тилини ўрганамиз.
11.15 Чанг тароналари.
11.45 — 12.15 «Аёл борки, олам мунаввар». Публицистик кўрсатув.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтой» устахонаси. «Онамга совға».
18.40 «Шеърият». Жонибек Субонқулов.
18.50 «Фермер». Тележурнал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Юзма-юз».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Соҳибқирон». Бадиий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадали Абдукундузов.
21.10 «Нури иймоним». Носир Алимахсумов куйлайди.
21.40 «Беш ҳалқа жозибаси». Халқаро Олимпиада ҳаракатининг 100 йиллигига.
22.10 «Ёшлик» студияси. «Ўхшаш чеҳралар».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.20 «Рақслар гулдастаси».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Автосалон».
20.10 «Сизнинг услуб».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 ТВ II намойиш этади.
21.00 «Мусиқий йўлка».
21.10 Жаҳон киноси юлдузлари.
21.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.15 — 00.15 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тоғдаги йилқи», «Йилқичилар қўшиғи». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
7.30 — 9.00 «Телетонг».

* * *

18.20 — 21.40

*

21.40 «Серафима ороли». Бадиий фильм.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Шоҳсупа сари».

IV

17.05 «Замандас» (қозоқ тилида).
17.55 «Сибирь нефрити». Телефильм.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Нима, нима».
21.20 «Дорихона эшитади...».
22.00 «Инсон».
22.10 Эълонлар.
22.15 — 23.45 «Кинематограф».

ЖУМА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Футбол майдонларида».
9.10 «Кўклам чечаклари». Кинодастур.
9.50 «Ёшлар ва замон». Ёшлар Иттифоқи — янгиланиш сари.
10.30 Немис тили.
11.00 «Сеҳрли оҳанглар». Успенский номли мусиқа мактаби.
11.30 «Илм ўзликни билмакдир». Маърифий кўрсатув.
12.00 — 12.30 «Хусусийлаштиришнинг янги йўналишлари». Андижонликлар тажрибаси.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Олтин тақа». Мультфильм.
18.20 «Яшнаб келдинг гул баҳор». Адабий-мусиқий композиция.
18.50 «Ватан туйғуси». Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ҳаёт ва қонун».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Соҳибқирон». Бадиий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадали Абдукундузов.
21.10 «Руҳи равоним — эътиқод». Машраб.
22.15 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг 70 йиллиги олдидан. «Дилдаги гаплар».
23.05 «Ўзбектелефильм» кўрсатади. «Буюк ипак йўли».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.20 «Сизни эслаб...» Авазбек Олимов куйлайди.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Эртак».
18.35 «Жума тақвими».
18.40 «Ривоят».
18.50 «Эртага — шанба».
19.10 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «RAKS» қўшиқлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Тасвир».
21.20 «Таманно».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 — 23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ургут жилолари», «Дашти Жум». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
7.30 — 9.00 «Телетонг».

* * *

18.20 — 21.40

*

21.40 «Офарин-96». Оммабоп эстрада қўшиқлари ижрочилари II республика фестивали. 1-кўрсатув.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.40 «Қирғиз шойиси». Телефильм.

IV

17.00 «Орзулар оғушида».

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Болалар ва дунё».
20.30 «Билиб қўйган яхши».
20.55 «Иштирок этувчилар».
21.25 Эълонлар.
21.30 «Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси».
21.55 — 22.35 «Мусиқий меҳмонхона».

ШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг 70 йиллиги олдидан. «Дилдаги гаплар».
9.20 «Олимп сари». Спорт дастури.
9.50 «Достон тинглаб...». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Отахон Матёқубов.
10.35 «Нофелет қаерда?». Бадиий фильм.
12.00 «Қувноқлар даврасида».
12.20 «Илҳом». Ижодкор ёшларнинг телевизон клуби.
13.05 «Яшил чироқ». Мусобақа ғолибларининг учрашуви.
14.05 — 14.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Спорт хабарномаси.
18.15 «Замон».
18.25 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Бу ажиб дунё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Ўзбекистон — Ватаним маним». Қўшиқлар кўрик-танлови.
21.25 «Ўзбекистон жаҳон ҳамжамияти сафида». Ўзбекистоннинг БМТга аъзо бўлганлигининг 4 йиллигига бағишланади.
21.55 «Ассалом, Баҳор». Мусиқий дастур.
22.55 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

II

9.00 «Мультфейерверк».
9.15 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
9.35 «Компьютер-Осиё».
10.10 «Автосалон».
10.30 «Сизнинг услуб».
10.45 Жаҳон киноси юлдузлари.
11.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
11.30 «Кинонигоҳ»
13.10 — 14.10 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

***

18.00 «Совға».
18.30 Эълонлар.
18.35 «Олам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.45 Эълонлар.
19.50 «Оҳанглар оғушида».
20.05 «Имкон чўққилари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Кўнгил». Дилшод Шамсининг муаллифлик кўрсатуви.
21.30 Видео янгиликлари.
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 — 22.40 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Лагич». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.20 — 21.40

*

21.40 «Офарин-96». Оммабоп эстрада қўшиқлари ижрочилари II республика фестивали. 2-кўрсатув.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.45 «Жонли сайёра».

IV

10.00 «Акмалнинг янги саргузаштлари». Болалар учун фильм. 2-серия.
11.05 Эълонлар.
11.10 «Саҳий хонадонда». Украина маданият марказининг иш фаолияти ҳақида кўрсатув.
11.55 — 12.15 «Иқтисодимиз таянчи».

* * *

17.05 «Мишук». Бадиий фильм.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Телеташриф».
21.10 «Бугунги Европа».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Олам ва одам».
22.10 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
22.30 «Ер» сайёраси.
23.10 — 23.30 «Бу ажиб дунё».

ЯКШАНБА, 3

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Шоҳсанам». Хоразм қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.50 «Шоҳруҳ» клуби.
12.20 «Достон тинглаб». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Отахон Матёқубов.
13.05 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
14.05 «Ташриф». Дам олиш дастури.
14.45 — 15:45 «Қишлоқ ҳаёти». Публицистик кўрсатув.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Еттига — етти». Телевизион танлов.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Италия таассуротлари». 6-кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дастур.
22.05 «Тимсол» видеоканали.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 — 00.20 «Жаҳон киноси юлдузлари».

II

9.00 «Эртак».
9.20 «Ривоят».
9.30 «RAKS» қўшиқлари.
9.55 «Таманно»
10.05 «Олам».
10.55 «Оҳанглар оғушида».
11.10 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
11.55 «Имкон чўққилари».
12.15 «Кўнгил».
12.50 Видео янгиликлари.
13.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
13.30 Видео — «О».
15.10 — 16.10 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

***

18.00 «Келгуси ҳафтада».
18.10 Эълонлар.
18.15 «LEGO сайёраси». Болалар учун дастур.
18.40 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Салом, ёшлар!».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Илҳом сатрлари».
21.10 «Фармед».
21.20 «Оҳанглар оғушида».
21.30 «Шахс ва баҳс».
21.50 «Даракчи».
22.00 «Келгуси ҳафтада».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 — 00.10 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Салом, Наврўз», «Бешик тўй». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.20 — 22.50

*

22.50 «Афшона — Ибн Сино ватани». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 «Панорама».

IV

10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.15 «Менинг кўчам...».
12.30 Эълонлар.
12.35 — 12.55 «Жонли сайёра».

* * *

17.05 «Қашф этилмаган ороллар». Бадиий фильм.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.55 «Сенинг вақтинг».
21.20 «Ташрифлар ва таклифлар».
21.50 Эълонлар.
21.55 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин!».
22.55 — 00.25 «Кинематограф».

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ДАЛВ (20.01-18.02) ойи фарзандлари ҳаётида бу ҳафта катта ўзгаришлар бўлиши мумкин. Бу ўзгаришлар оилавий ҳаётда ёки хизмат соҳасида юз беради. Лекин молиявий соҳада бироз омадсизлик сезилади. Ичкиликбозлик ва бузуқчиликдан йироқ юриш керак. Акс ҳолда ҳамма иш тескарисига айланиши мумкин.

ХУТ (19.02-20.03) ойида туғилганлар бу ҳафта ичи қанча эҳтиёткор ва зийрак бўлсалар, нохуш ишлардан шунчалик сақланурлар. Севги, муҳаббат борасида шошма-шошарликка йўл қўймаслик маъқул. Атрофдагилар билан хушмуомала бўлиш ва бева-бечораларга хайр-эҳсон қилиш юз бериши мумкин бўлган нохушликларнинг олдини олади.

ҲАМАЛ (21.03-21.04) ойида туғилганлар учун келгуси ҳафта омадли ҳисобланади. Шунинг учун ҳамма ишларга астойдил киришавериш мумкин. Анчадан бери кутилаётган учрашувлар рўй беради, бошлиқ ва ходимлар ўртасида меҳр-оқибат юзага келади. Молиявий жиҳатлар бўйича ютуқлар юз бериши ҳар қандай ёлғон-яшиқ, ғийбат, бўҳтон туҳматлардан сақланишингизга ҳам боғлиқ.

САВР (22.04-20.05) ойи фарзандлари учун бу ҳафта ҳам омадли, ҳам осойишта келади. Эзгу ишларни бемалол бошлайверинг. Бошлиқлар хузурига кириш, шартномалар тузиш, саёҳатларга чиқиш мумкин. Ҳафта давомида ҳар томонлама пок юриш ютуқларингизга кафолат бўлади.

ЖАВЗО(21.05-21.06) ойида таваллуд топганлар учун бу ҳафта бирмунча нохуш келиши мумкин. Шунинг учун ҳар қандай жиддий юмушни тўхтатиб, оила билан дам олишингиз, рўзғор камчиликларини тўлдириш билан шуғулланишингизни маслаҳат берамиз. Ота-оналарингизни зиёрат қилиб, вафот этган бўлсалар дуои фотиҳаларини жойига келтирсангиз-хотиржам бўласиз.

САРАТОН (22.06-21.07) ойида таваллуд топганларга бу ҳафта омадли келади: Режалаштирган барча ишларни бошлайверишингиз мумкин. Бу кунларда сиз учун иш жойингизда катта ўзгаришлар юз бериши эҳтимол. Шунингдек шахсий ҳаётингизда ҳам ажойиб янгилик кутилади.

АСАД (22.07-22.08) ойи фарзандлари учун бу ҳафта оддий келиб, доимий ишларини давом эттираверишлари маслаҳат берилади. Бу кунлари сафарга чиқиш, ёру-биродарлари билан кўришиш, дам олиш мароқли бўлади. Оилангизда қувончли воқеаларнинг шоҳиди бўлишингиз мумкин.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойида туғилганларга бу ҳафта омад келтиради. Ҳар ким ўз соҳасида яхши натижаларга эришади. Иш қидириб юрганлар мақсадларига эришурлар. Эзгу орзу-умидларингиз рўёбга чиқади. Ечимини топган муаммоларингиз сизни хушнуд этади. Фақат ўзингизни пок сақлашни унутманг.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойида туғилганлар учун ҳам бу ҳафта омадлидир. Савдо-сотиқдан катта даромад, илмий ишларда муваффақият, амалда юқори мансабга эришишингиз кутилур.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойида туғилганлар учун мазкур ҳафта нохушлик аралаш келади. Иложи борича савдо-сотиқ билан шуғулланиш, муҳим шартномалар тузиш, янги жойда иш бошлаш, бирон кишига мурожаат қилишдан ўзингизни тўхтатиб туришингиз маъқул. Ҳафта давомида баъзи нохушликлар юз берсада, меҳнатдан қочмаслик керак.

ҚАВС (22.11-21.12) ойи фарзандлари учун ҳафта нохуш келиши кутилур. Шунинг учун амалий фаолиятларни тўхтатиб оилада кўпроқ бўлиш, ҳисоб-китоб ишлари билан шуғулланиш мақбул. Бу кунлари яхшилар суҳбатида бўлиш, ота-онанинг кўнглини олиш нохушликларни бартараф этиши мумкин.

ЖАДДИ (22.12-19.01) ойида таваллуд топганларга бу ҳафта омад келтириши кутилади. Режадаги ишларингизни дадил амалга ошираверинг. Жумладан, савдо-сотиқ билан шуғулланиш, хизмат сафарига чиқиш, масъул раҳбарларга илтимослар билан мурожаат қилиш яхши натижа беради. Валлоҳу Аълам.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда — 3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-48-53. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

- **Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.**
- **Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.**
- **Сотувда эркин нархда.**

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

- Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

- IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Буюртма Г- 028. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди 22.00. Масъул навбатчи: Фазилат ҲОЖИҚУЛОВА. 1 2 3 4 5 6